Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 22 январь, чоршанба • № 7 (10.885) • Эркин нархда сотилади

ЕВРОПАГА ТУТАШГАН ЙЎЛЛАР

Суратда: Президент Ислом КАРИМОВнинг Чехия Республикаси Президенти Вацлав ГАВЕЛ билан учрашув пайти.

Шу йилнинг 14-17 январь кунлари Президент Ислом Каримов бошлиқ мамлакатимиз расмий делегациясининг Чехия Республикасига ва Словакия Республикасига расмий ташрифи муваффақиятли ўтди.

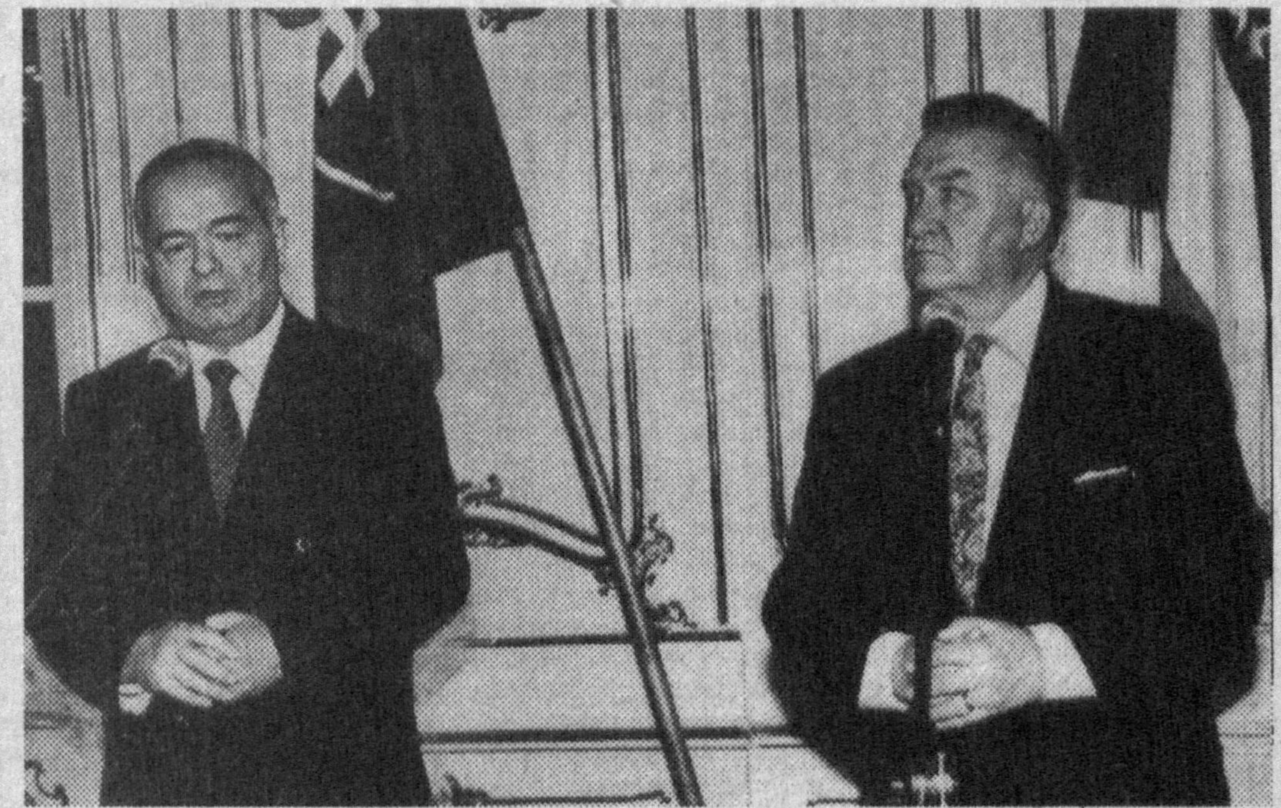

Суратда: Президент Ислом КАРИМОВ ва Словакия Республикаси Президенти Михал КОВАЧнинг учрашув пайти.

ТАРАҚҚИЁТГА ДАХЛДОР ЮРТ

Мустақилликнинг тарих учун бир лаҳзадек беш йиллик йўлини босиб ўтиш даврида Ўзбекистон ташқи сиёсати ва иқтисодий алоқаларида қўлга киритилаётган ютуқлар мамлакатимизнинг жаҳон иқтисодиётига тобора чуқурроқ кириб бориши учун хизмат қилаётир. Мамлакатимиз раҳбарининг ана шу мақсадга қаратилган 1997 йилдаги хорижга илк расмий ташрифи Чехия Республикасидан бошланди.

Ўзбекистон Чехия билан аввалги савдо-иқтисодий алоқаларни тиклаш ҳамда уни мазмун ва шакл жиҳатдан бойитишга қизиқиш билдираётган бўлса, Чехия мамлакатимиз билан манфаатли ҳамкорлик орқали Марказий Осиё бозоридан мустаҳкам ўрин олишдан манфаатдордир. Ўзбекистон Марказий Осиёнинг, Чехия эса Европанинг марказида жойлашган. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг бу мамлакатда ўтказган ҳар бир учрашув ва мулоқотида ана шу ўзаро муштоқлик сезилиб турди.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Президент Вацлав Гавел билан бўлган суҳбати ғоят сермазмун ўтганини таъкидлаш жоиз. Президент Вацлав Гавел Чехия ҳукумати Ўзбекистондаги ўзгаришлар жараёнини диққат билан кузатиб бораётганини, мамлакатимиз билан Марказий Осиё минтақасидаги иқтисодий ва сиёсий барқарор давлат сифатида ҳамкорлик қилишга қизиқиши юқорилигини таъкидлади.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон билан Чехия ўртасидаги самарали ҳамкорлик равнақи мамлакатимизнинг Европа ҳамжамиятига мувофиқлашувининг яна бир омили эканини таъкидлади. Шунингдек, Ўзбекистон Чехиянинг Европа Иттифоқи ҳамда НАТОга аъзо бўлиш борасидаги ҳаракатларини қўллаб-қувватлашини билдирди.

Ҳар икки давлат Президентлари учрашув ниҳоясида Ўзбекистон билан Чехия ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисидаги Қўшма баёнотни имзоладилар. Ушбу ҳужжат мамлакатларимиз ҳамкорлигининг бош йўналишини белгилаб беради.

Олий даражадаги учрашув Чехия Президенти саройида — пойтахтдаги энг баланд тепаликда жойлашган маҳобатли Прага қасрида бўлиб ўтди. У Прага саройи, чех тилида эса «Прага ради» дейилади. Бу ҳақда гапиришдан мақсад, Чехия мустақиллигига умрини бағишлаган ушбу миллат қаҳрамонлари билан мазкур қаср ўртасида рамзий боғлиқлик бор. Файласуф ва гуманист Т. Масарик йўлбошчилигидаги ватанпарварларнинг узоқ йиллик курашларидан кейин 1918 йили Чехия мустақиллиги тикланган, Т. Масарик эса Чехиянинг биринчи Президенти этиб сайланган эди. Чехия халқи учун ватанпарварлик тимсолига айланган Масарик Прага қасрини ўз қароргоҳига айлантириб, унинг тикланишини Чехиянинг тикланиши, маънавий уйғониши билан боғлади.

Чехия озодлиги учун кўп йиллар мардонавор курашган яна бир инсон — таниқли эрксевар ёзувчи Вацлав Гавел бугун Прага қасрининг — Чехиянинг аввалги шон-шуҳратини қайта тиклаётир. Шу боис, Масарик ва Вацлав Гавел шахси ҳамда Прага қасри мустақил Чехия тарихидаги бир-бирига уйғун тушунчалардир.

Бугун Чехия собиқ социалистик лагерь давлатлари орасида бозор иқтисодиёти муносабатларини жадаллик билан қарор топтираётгани, саноатининг ривож топиб, ишлаб чиқаришнинг жадал ўсиб бораётгани билан алоҳида ажралиб туради. Бу бежиз эмас. Чунки шўро замонида бизга коммунистик ғоя мажбуран сингдирилгани каби Чехия ҳам аввал бошданоқ бу тузумнинг ўзи учун бегоналигини ҳис қилиб келган. Қолаверса, ўша даврлардаёқ, мамлакат иқтисодиётининг барқарорлиги, саноат ривожи жиҳатидан собиқ СССРга тобе бўлган Шарқий Европа давлатлари ичида илғор бўлгани яхши маълум.

Иқтисодий ўтиш даврида Чехиянинг муайян ютуқларга эришишининг сабаби бир жиҳатдан ана шу тарихий ва миллий тараққиёт анъаналарига боғлиқ. Бундан ташқари, ривожланган Европа ҳамда ривожланаётган Шарқий Европа давлатлари билан чегарадош мамлакат хоҳ ихтиёрий, хоҳ беихтиёр бўлсин «тараққиётга дахлдордир». Чехияда иқтисодиётни юксалтиришда ўзига хос йўллардан борилаётганини ҳам назардан соқит қилмаслик керак.

Биргина мисол, Чехия аҳоли жон бошига ўтказилаётган кўргазмалар сони бўйича Гиннеснинг рекордлар китобига кирса ҳам ажаб эмас. 1995 йилда мамлакатда 300 га яқин кўргазма намойиш этилган бўлса, ўтган йили 400 дан зиёд ана шундай тадбир ўтказилди. Демак, йил давомида бирор бир хорижий ёки маҳаллий фирма ўз товари ҳамда хизматини намойиш этмаган кун бўлмади, дейиш мумкин. Албатта, бу Чехия иқтисодиётининг жонланишидан дарак беради. Чунки, кўргазмаларни иқтисодиёт ривожининг сейсмографи ёки шу йўлдаги жонсараклик кўриниши дейиш мумкин. Мамлакатнинг Прага каби йирик шаҳри Брно чин маънода кўргазмалар шаҳрига айланган.

Чехия сиёсий ҳаётидаги яна бир муҳим масалалардан бири ҳақида тўхталиб ўтишимиз ўринли бўлади. Чехия ташқи сиёсатининг устувор йўналишларидан бири НАТО билан ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда яқин келажакда унга аъзо бўлишдир. Мамлакатимиз раҳбари Чехиянинг бу борадаги ҳаракатини маъқуллар экан, ҳар бир давлат қайси ташкилотга аъзо бўлиш-бўлмаслик масаласини ўз хоҳиш-иродаси ила ҳал қилишини, унга ташқаридан туриб кўрсатма бериш ноўрин эканини таъкидлади. Шу боис, Чехия матбуоти Президент Ислом Каримовнинг бу баёнотига катта эътибор берди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Чехия Бош вазири Вацлав Клаус билан ўтказган музокаралари ҳам ғоят самарали бўлди. Музокаралар чоғида томонлар ўзаро савдо-иқтисодий алоқаларни жадал ривожлантириш, нафақат ҳукумат даражасида, балки икки мамлакатнинг турли ташкилотлари ва фирмалари ўртасида тўғридан-тўғри ҳамкорликни йўлга қўйиш масалаларини муҳокама этдилар. Чехиянинг машҳур «ЧКД Прага Холдинг», «Шкода», «Татра» каби фирмалари билан ҳамкорлик борасидаги Ўзбекистоннинг аниқ таклифлари қўллаб-қувватланди.

Музокаралар ниҳоясида Ўзбекистон билан Чехия ўртасида сармояларни ўзаро ҳимоя қилиш ва рағбатлантириш ҳақидаги битим, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан Чехия Саноат ва савдо вазирлиги ўртасида, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки билан Чехия «Коммерчни банк»и ўртасида ўзаро меморандумлар имзоланди.

Бундан ташқари, ташриф давомида «Ўзбектуризм» миллий компанияси билан «Чедок» сайёҳлик корпорацияси ўртасида ҳамкорлик ҳақидаги битим, республикамиз Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан «ЧКД Прага Холдинг», «Шкода» ва «Мотоков» ҳиссадорлик жамиятлари ўртасида ҳамкорлик ҳақидаги битимларга эришилди.

Шунингдек, Тошкент шаҳар ҳокимлиги билан «ЧКД Прага Холдинг», «Шкода» ўртасида биргаликда фаолият кўрсатиш муддаолари ва асосий тамойиллари ҳақидаги протоколларга қўл қўйилди.

Имзоланган мазкур ҳужжатлар аҳамияти ҳақида мушоҳада қилиш учун биргина «ЧКД Прага Холдинг» бўлимларининг Ўзбекистондаги фаолияти ҳақида тўхтаб ўтиш кифоя. Айни пайтда «ЧКД Электротехника» Ўзбекистонга электр узатиш қурилмалари, «ЧКД Хоцен» совутиш компрессорлари, «ЧКД Компрессори» Фарғонадаги нефткимё комбинати учун зарур эҳтиёт қисмлар етказиб беришга тайёр. Янада кенг кўламли ишлар «ЧКД Транспорт тизимлари» билан биргаликда амалга оширилмоқда. Ушбу фирма бугунгача Тошкентга 83 та замонавий трамвай вагонлари етказиб берди ва жорий йилда пойтахтимиз кўчаларида Чехиянинг бундай қулай транспорт воситалари сони янада кўпаяди.

Музокаралар чоғида ўзаро ҳамкорликни юқори поғонага кўтариш учун ҳуқуқий асос солинди. «ЧКД» билан ҳамкорликда Тошкентда трамвайларга биргаликда хизмат кўрсатиш, уларга эҳтиёт қисмлар етказиб бериш ва кейинчалик трамвайларни шу ернинг ўзида йиғадиган қўшма корхона барпо этишга келишиб олинди. Бундан ташқари, «ЧКД» билан кимё, тоғ-кон, озиқ-овқат саноати ва бошқа кўплаб соҳаларда ҳамкорлик қилиш учун кенг имкониятлар мавжуд.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов сафар давомида Чехия Республикаси парламентига ташриф буюриб, сенат раиси Петр Питгард билан учрашди. Мамлакатимиз раҳбарининг яна бир самимий мулоқоти Прага шаҳар кенгаши аъзолари билан бўлди. Президент Ислом Каримов тарихий обидаларга бой ва улуғвор Прага умумевропа маданий ва маънавий ўтмишининг бир қисми ва айни пайтда замонавий саноат маркази эканини таъкидлади. Дарҳақиқат, Прагада ўрта асрларга хос маҳобат ва сокинлик бугунги Европа цивилизациясига хос жўшқин ҳаётга уйғунлашиб кетган.

Президент Ислом Каримов Прага ҳокими Ян Коукалга Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи муносабати билан зарб этилган олтин нишон ҳадя этди. Ян Коукал Ўзбекистон раҳбари янги мустақил давлатлар раҳбарлари орасида Прага ҳокимлигига ташриф буюрган илк Президент эканини қайд этиб, дўстлик ва ишонч рамзи сифатида Ислом Каримовга Чехия пойтахтининг рамзий калитини топширди. Мамлакатимиз раҳбари Чехия пойтахтидаги Страхов монастири, унинг дунёга машҳур ва бой кутубхонаси билан ҳам танишди. Кутубхонада тиббиёт, фалсафа, тарих ва бошқа кўплаб фанлар, ҳатто саноат ва тўқимачилик, ҳунармандлик тарихига оид минглаб қадимий қўлёзмалар ҳамда китоблар сақланади.

Ўзбекистон раҳбарининг Чехия тадбиркорлари билан мулоқоти ҳам сермазмун ўтди. Чехия тадбиркорлари Ўзбекистонда хорижий сармоядорларга яратилган шароит билан қизиқишди ва кейинги йилларда ўзаро товар айирбошлаш ҳажми камайганини эътироф этиб, савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш борасида турли таклифлар билдирдилар.

Президент Ислом Каримовнинг ушбу ташрифи чоғида Ўзбекистон билан Чехия ўртасидаги иқтисодий ва сиёсий муносабатлар янги поғонага кўтарилди ва ҳар икки мамлакат халқлари манфаатларига хизмат қилувчи ҳужжатлар билан бойиди.

«Чехияда одамлар кўп ҳол-

(Давоми 2-бетда).

«ШАРҚ» ЗИЁКОРИ

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа концерни бугунги кунда газета ва журналлар билан бирга кўплаб китоблар нашр этаётган улкан зиёхонага айланган. Бу ерда дарсликлар, ижтимоий-сиёсий адабиётлар, «XX аср ўзбек романи» туркумида китоблар, тақвимлар ва бошқа босма маҳсулотлар чоп этилиши кенг йўлга қўйилди. Натижада, кейинги тўрт йил мобайнида қаттиқ муқовадаги китоблар босиб чиқариш 3,5 баравар ошди. Бу, албатта, корхонага ўз китоб дўконини ташкил қилиб, босма маҳсулотларни ана шу даргоҳда сотиш эҳтиёжини туғдирди. Шинам қилиб безатилган янги зиёхонага ўзига мос равишда «Шарқ зиёкори» деб ном берилди. Куни кеча унинг тантанали очилиш маросими бўлди.

Янги китоб дўкони концернда чоп этилган китоблардан ташқари ҳамдўстлик ва бошқа хорижий мамлакатлардан олиб келинган сара асарлар, шунингдек, мўйқалам усталари, халқ ҳунармандлари яратган буюмлар билан ҳам савдо қилади.

Амир СОАТОВ.

Фармон ва ижро

«ОЛАРДА КИРАР ЖОНИМ...»

АЙТИШ керакки, Тошкент вилояти давлат электр алоқа ишлаб чиқариш корхонаси 1996 йилда барча режаларни ортиғи билан бажарди. Шаҳарлараро халқаро сўзлашувлар сони 5 миллион 132 мингтага етган бўлса, жўнатилган шошилинчномалар сони 104 мингдан ошиб кетди. Ҳозирги пайтда вилоятда 186 минг телефон нуқтаси ишлаб турибди.

Жанубий Кореянинг «ДЭУ — телеком» фирмаси билан ҳамкорликда вилоятнинг қатор шаҳар ва туманларида рақамли станциялар қурилиши ва жиҳозланиши ниҳоясига етди. Улар учун кадрлар тайёрланди. Айрим туманларда эса электр алоқа тармоқлари сифатли таъмирдан чиқди.

Корхона бошлиғи Муҳаммаджон СОДИҚОВ билан суҳбатимиз ўтган йили эришилган ютуқлар, келгуси вазифалар, айни пайтда долзарб муаммолар, мазкур соҳада абонентлар томонидан йўл қўйилган камчиликлар хусусида борди.

— Муҳаммаджон Содиқович, бажарилган ишларга қарамай, кайфиятингиз нохушроқ кўринади. Бунинг сабаби борми?

— Дарҳақиқат, сездингиз. Корхонамиз йил давомида республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасининг телекоммуникациялар тармоғини 2010 йилгача бўлган давргача қайта таъмирлаш ва ривожлантириш Миллий дастури тўғрисида»ги қарорига кўра анча тадбирларни амалга оширди. Аммо, кўнглимни хира қилиб турган бир муаммо борки, шу сабаб дилим равшан эмас. Бугун кўпроқ суҳбатимиз ана шу мавзуда бўлишини истардим. Зеро, хизмат қилиб қўйиб, пулини ундира олмасликдан ҳам оғирроқ ташвиш йўқ экан. Вилоятда жуда кўплаб корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар, ҳокимликлар хизматимиздан тўла баҳраманд бўлганлари ҳолда, ҳақ тўлашга келганда улардан аксарияти ўзларини уёққа-буёққа ташлаяптилар. Бунинг оқибатида йил давомида аҳолига хизмат кўрсатиш йўналишидаги тармоқдан 78 миллион сўмдан ортиқ пулимизни ташкилотлар тўлолмай қарз бўлиб қолдилар. Бундай аҳвол, шубҳасиз, ҳар томонлама салбий ҳолатларга олиб келиши мумкин. Айни пайтда «бетимнинг қалини, жонимнинг ҳузури» деб, қарзни тўламай юрганлар Президентимизнинг «Тўлов интизомини ва ўзаро ҳисоб-китоблар тизимини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонини бажармаслик — ноинсофлик эканлигини яна бир бор тушуниб олишса яхши бўларди...

— Қарздорлик қайси жойларда кўпроқ?

— Ангрен, Олмалиқ, Янгийўл шаҳарлари, Оққўрғон, Оҳангарон, Бўстонлиқ туманларида айниқса, тўлов интизомига риоя этилмаяпти. Бу жойларда шундай корхоналар борки, уларнинг раҳбарларига мурожаат этавериб, баҳслашавериб, тоқатимиз тоқ бўлди.

— Ана шундай иш юритаётган ташкилотлар тўғрисида батафсилроқ тўхтаб ўтолмайсизми?

— Масалан, Олмалиқ аммофос ишлаб чиқариш бирлашмаси корхонамиздан 1 миллион 970 минг сўм, «Олмалиқсавдо» 1 миллион 13 минг сўм қарз. Бу корхоналар раҳбарлари Ибрагимов ҳамда Бердиқуловларга гўё тўлов интизоми тўғрисидаги фармон даҳлдор эмасдек. Ангрендаги 29-автокорхона 193,5 минг сўм, Бўстонлиқ туманидаги консерва заводи 537,7 минг сўм, «Хўжакент» жамоа хўжалиги 497 минг сўм, Қуйичирчиқ туман агросаноат уюшмаси 237 минг сўм, шу тумандаги «Меҳнатобод» жамоа хўжалиги 314 минг сўм, Оққўрғон туманидаги Акмал Икромов номли жамоа хўжалиги 214 минг сўм, Оҳангарон туманидаги «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги 228 минг сўм, Ўртачирчиқ туманидаги Ким Пен Хва номли корпорация 128 минг сўм, Янгийўл туманидаги «Тинчлик» жамоа хўжалиги 302 минг сўм қарз бўлганлари ҳолда, уларнинг бошлиқлари А. Калиниченко, О. Рустамбеков, Т. Бейсебоев, П. Байдебов, У. Юнусов, З. Қўчқоров, Ф. Бегматов, Х. Бўтабоев, З. Зоидовларнинг ўзини бепарво тутиши кимни ажаблантирмайди, дейсиз. Ахир фармонни бажариш ҳар бир раҳбарнинг, жамоанинг муқаддас бурчи-ку. Уларнинг бепарволигини кўриб, ҳайратдан ёқа ушлайсан, киши. Яна шуниси қизиқки, қарзни тўламаганликлари учун жойлардаги шохобчаларимиз томонидан электр алоқа узиб қўйилса, айрим раҳбарлар дўқпўписага ҳам ўтмоқчи бўлишади.

— Ўтган йили шартномага кўра Жанубий Кореянинг «ДЭУ-телеком» фирмаси билан ҳамкорликда вилоятнинг қатор шаҳар ва туманларида рақамли станциялар ўрнатиб бўлинганлиги ва улар фойдаланишга топширилиш арафасида турганлиги ҳақида гапирдингиз. Бу борадаги ҳисоб-китоблар, тўлов интизоми қандай?

— Аввало, шуни айтиш керакки, корхонамиз билан ҳамкорлик қилган бу фирма уч юз хилгача хизмат кўрсатадиган рақамли станцияларни вилоятга ўз вақтида етказиб берди. Шартномага кўра бошқа ижро ишлари ҳам муддатида бажарилди. Келишувимизга мувофиқ бу хизматлари учун шу йил июнь ойида шеригимизга 187 миллион сўм пул тўлашимиз керак. Аммо, бу станциялар ўрнатилган Олмалиқ шаҳри (28 миллион сўм), Бекобод шаҳри (25 миллион сўм), Янгийўл шаҳри (40 миллион сўм), Ангрен шаҳри (15 миллион сўм), Оққўрғон тумани (2 миллион сўм), Паркент тумани (2 миллион сўм) маблағни тўлиқ ўтказмай, тўлов интизомини бузмоқдалар. Ваҳоланки, вилоят ҳокимининг 1996 йил 5 январдаги фармойишига кўра мазкур ҳудудларда телефон тармоқларини ривожлантириш, мавжуд телекоммуникацияларни такомиллаштириш ҳамда республика Вазирлар Маҳкамасининг бу соҳа бўйича «Миллий дастури»ни бажаришни кўзлаб юқоридаги шаҳар ва туманлар ҳокимликлари телекоммуникацияларни сотиб олиш учун зарур маблағларни корхонамизнинг махсус ҳисоб рақамига ўтказишлари керак эди. Бу борада биз билан улар орасида шартномалар ҳам тузилганди. Афсус, телекоммуникациялар ўрнатиб берилганига қарамай, шартномаларнинг уларга тегишли қисми бажарилмади. Мазкур шаҳар ва туманлардан ҳисоб рақамимизга бор-йўғи 4 миллион 100 минг сўм пул ўтди, холос. Аҳвол шундай давом этаверса, шериклар олдида ноқулай аҳволга тушиб қолишимиз ҳеч гап эмас. Шуни ҳисобга олиб, тегишли шаҳар ва туманлар ҳокимликлари, корхоналар, ташкилотлар, муассасалар Президентимизнинг тўлов интизоми тўғрисидаги фармонига риоя этган ҳолда, корхонамиз ҳисоб рақамига қарзларини тезроқ ўтказишлари зарур бўлади. Зеро, фармонни бажармасликка ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Суҳбатдош Саидвали ҲАСАНОВ.

ЎЗИМИЗНИНГ РАНГЛИ ЦЕМЕНТ...

МУТАХАССИСЛАРГА МАЪЛУМКИ, ЦЕМЕНТБОП ТОШ НАҚ 1800 ДАРАЖА ИССИҚДА КУЙДИРИЛАДИ. БУНИНГ УЧУН ОЗМУНЧА ГАЗ КЕТАДИ, ДЕЙСИЗМИ?

Айнан шу цемент «пишириш»га камроқ энергия сарфлаб, кўпроқ «ҳосил» олиш ниятида тажриба тариқасида Оҳангаронда илмий-тажриба цемент корхонаси очилганди... Айни дамларга келиб, бир-икки йиллик «таътил»да бўлган корхона «иштиёқ» билан меҳнат қилмоқчи.

Корхонанинг «тинчини» инглиз дўстларимиз бузди. Улар яқинда ташкил топган қўшма корхона учун ускуналар келтириб ўрнатишди. Шунингдек, корхонадаги эски мосламалар ҳам асқотди. Натижада, бу ерда оқ цемент ишлаб чиқара бошланди. Оқни эса истаган рангга бўяш мумкин. Шу тариқа, четдан келтирилган хом ашёларга муҳтож бўлмаган янги корхона вужудга келди.

Т. ҚУЛБЕКОВ.

КЎНГИЛ ОЧИБ ҚАЙТИШДИ

— ТОШКЕНТГА кўп келганман, лекин, бу сафаргиси сира эсдан чиқмайдиган бўлди, — деди И. Ҳайдаров номли жамоа хўжалиги аъзоси Маъмура Ҳайдарова. — Иш билан келиб-кетаверар эканмизу, аммо қадамжоларни зиёрат этмасдик. Ҳақиқатан ҳам яқинда Пискентдан Тошкентга ташриф буюрган 300 га яқин дала меҳнаткашларининг ярмидан ортиғи турли юмуш билан пойтахтга келиб кетиб юрган. Бироқ, уларнинг аксарияти сайёҳ сифатида илк бор сафар қилишди. Аёллар, аввало, бобомиз Амир Темур музейини томоша қилдилар. Сўнгра Тошкентнинг тарихий қадамжоларини зиёрат этдилар. Кечқурун Ҳамза номли театрда спектакл томоша қилишди. Туман хотин-қизлар кенгаши раиси, туман ҳокимининг ўринбосари Меҳриниса Ҳайдарова бошлиқ пискентлик дала меҳнаткашлари Тошкентдан катта таассуротлар билан қайтишди.

Собиржон ИНОМОВ.

«ИЙК ОТА»ДА ИШГА ТУШДИ

ЎТГАН йиллар ичида Юқоричирчиқ туманидаги «Ийк ота» жамоа хўжалигида қатор кичик цехлар фойдаланишга топширилган эди. Яқинда улар сафига қўзиқорин етиштириш цехи ҳам қўшилди. Тадбиркор Владимир Лим ташаббуси билан ташкил этилган «Лимли» фирмаси чиқараётган бу маҳсулот аҳолига манзур бўлмоқда.

Янги цех очилиши туфайли йигирма нафар киши янги иш жойига эга бўлди.

Саид САИДАҲМЕДОВ.

ЕВРОПАГА ТУТАШГАН ЙЎЛЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

ларда «Биз нима қилмайлик, қандай саъй-ҳаракатлар кўрсатмайлик барибир доим дунёдан ортда қолиб кетаверамиз» деган тушунчанинг қули бўлиб қолишади. Бизнингча, бундай тушкунликка берилиш Австрия-Венгрия монархияси давридан мерос қолган ва бугун уни ҳеч нима билан оқлаб бўлмайди» деб ёзади чехиялик ҳамкасбларимиз. Бугун Чехияда ушбу тушунча буткул парчаланмоқда ва жамият ҳаётига дадил кириб келаётган янги авлод эркинлик ва ўзига ишонч руҳида шаклланмоқда. Шу боис Чехия хоҳ ички, хоҳ ташқи сиёсатда бўлсин ўз халқининг хоҳиш-иродаси ила иш тутаётир. Шукрки, Ўзбекистонда ҳам амалга оширилаётган ижтимоий-сиёсий ислоҳотлар, маънавий янгиланиш жараёнида халқимиз ўзлигини танимоқда. Ўзбекистон иқтисодда ҳам, сиёсатда ҳам ўзининг мустақиллигини баралла кўрсатди ва бу жаҳон жамоатчилиги томонидан кенг эътироф этилмоқда. Бундай ўхшаш жиҳатларга эга халқларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик барқарор бўлиши, шубҳасиз.

МЎЪЖАЗ МАМЛАКАТ ҚУДРАТИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Чехияга сафари ниҳоясига етгач, Марказий Европанинг яна бир давлати — Словакия Республикасига расмий ташриф билан келди.

Мамлакат пойтахти Братислава марказидаги Президент саройида Ўзбекистон раҳбарини расмий кутиб олиш маросими бўлди. Словакия Президенти Михал Ковач мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовни самимий кутиб олди. Братиславада илк бор Ўзбекистон Давлат мадҳияси янгради.

Ҳар икки давлат раҳбарларининг Президент саройида бўлиб ўтган суҳбати чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларни мустаҳкамлаш, сиёсий, иқтисодий, маданий алоқаларни ривожлантириш, шунингдек, минтақавий ва халқаро вазият билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Суҳбат якунида Президентлар Ислом Каримов ва Михал Ковач Ўзбекистон Республикаси билан Словакия Республикаси ўртасида ўзаро муносабатлар ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги шартномага имзо чекдилар.

Словакия Президенти Михал Ковач матбуот анжуманида ўзаро савдо-иқтисодий алоқалар ривожи икки мамлакатнинг бугунги имкониятларига тўла жавоб бермаслигини, бу борадаги ҳамкорликни жадал ривожлантириш лозимлигини қайд этди. Шунингдек, Словакия раҳбари Ўзбекистонда 3,5 мингдан зиёд қўшма корхона мавжудлиги ҳолда, словакиялик ҳамкорлар билан бор-йўғи 4 та ана шундай корхона фаолият кўрсатаётганини таассуф билан эътироф этди. Бу борадаги фаолиятни кенгайтириш учун ҳукумат даражасидагина эмас, балки, словак ва ўзбек бизнесменлари ўртасида тўғридан-тўғри алоқалар ўрнатиш, хусусан, ўзаро ахборот алмашишни йўлга қўйиш лозимлигини таъкидлади.

— Словакия Марказий Осиё минтақасидаги иқтисодий ва сиёсий барқарор давлат бўлган Ўзбекистон билан ўзаро фойдали ҳамкорликни равнақ топтиришдан манфаатдордир, — деди, жумладан, Президент Михал Ковач. — Биз Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати, Президент Ислом Каримовнинг минтақавий хавфсизликни таъминлаш, жумладан, Тожикистондаги можарони барҳам топтириш, 18 йилдан буён уруш давом этаётган Афғонистон заминида тинчлик ўрнатиш борасида илгари сурган ташаббусларини юксак баҳолаймиз ва қўллаб-қувватлаймиз.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Словакияга ташрифидан кўзланган мақсад мамлакатларимиз ўртасида аввал мавжуд бўлган алоқаларни янги асосда қайта тиклаш, давлатларимизнинг фойдаланилмаётган улкан имкониятларини ишга солишдан иборатлигини айтди. Шу боис, икки мамлакат ҳукуматлари, парламентлари ҳамда тадбиркорларининг ўзаро самарали ҳамкорлик қилиши учун мустаҳам ҳуқуқий замин барпо этилаётгани таҳсинга сазовор эканини таъкидлади.

— Ўзбекистон бозорида Словакиянинг «Матадор», «Технопол», «Словакфарм» каби фирмалари катта нуфузга эга, — деди Президент Ислом Каримов. — Айни пайтда биз Словакиянинг йирик металлургия комбинати қошида, шунингдек, кимё ва енгил саноат, тўқимачилик соҳаларида фаолият кўрсатаётган таниқли фирма ва компаниялари билан шерикчиликда фаолият юритишдан манфаатдормиз.

Ўзбекистон раҳбари икки мамлакат ўртасидаги сиёсий алоқалар ҳақида сўзлаб, Словакиянинг Европа Иттифоқи билан интеграциялашуви ва НАТО билан яқин ҳамкорлик қилишга қаратилган ташқи сиёсатини маъқуллади.

Ҳар икки мамлакат мустақилликнинг қисқа даври мобайнида иқтисодий, сиёсий ва демократик ислоҳотлар ўтказиш, жамиятда янгича дунёқарашни шакллантириш борасида талай ижобий ўзгаришларга эришди. Мана шу ўхшаш жиҳатлар ўзаро ҳамкорликда жуда муҳим бўлган бир-бирини чуқур тушуниб етишда қўл келади. Ўзбекистонда иқтисодий юксалиш бошланган бўлса, янги йилнинг биринчи кунида мустақиллигининг тўрт йиллигини нишонлаган Словакия бугун иқтисодиётда катта ютуқларга эришмоқда. Халқаро экспертлар бу мўъжаз мамлакатни бозор муносабатларига ўтиш даврини муваффақиятли босиб ўтаётган давлат сифатида эътироф этган. Шунингдек, ўтиш даврини бошдан кечираётган давлатлар орасида пул қадрсизланиш даражасининг энг паст кўрсаткичи Словакияда қайд этилган. Пул қадрсизланиши даражасининг пасайиши Словакия миллий банкининг валюта захираси ошишига хизмат қилаётир. Ўтган йилнинг август ойида бу банкнинг валюта заҳираси 3,5 миллиард АҚШ долларини ташкил этган. Бундан ташқари, ўтган йили мамлакатда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1995 йилга нисбатан тахминан 7,5 фоизга ўсди. Айни пайтда словак халқининг турмуш даражаси ҳам яхшиланиб бормоқда.

Словакияда бу ютуқлар энг аввало, мамлакатнинг экспорт қудратини ошириш эвазига эришилаётир. Мамлакатимиз раҳбарининг ҳам Ўзбекистонга хорижий илғор техника ва технологиялар келтириш, рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш ва тезроқ жаҳон бозоридан ўрин олишга қаратилган сиёсати ҳам ўзининг ана шундай илк меваларини бераётгани диққатга сазовор.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Словакияга ташрифининг биринчи кунида Словакия Республикаси миллий кенгаши раиси Иван Гашпарович билан ҳам мулоқотда бўлиб, икки мамлакат парламентлари ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш масалаларини муҳокама этди.

Ташрифнинг иккинчи куни ҳам ғоят сермаҳсул бўлди.

Братиславадаги ҳукумат уйида Президент Ислом Каримов Словакия Бош вазири Владимир Мечьяр билан суҳбатлашди. Ўзаро мулоқотдан сўнг Ўзбекистон ва Словакия делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлди. Унинг ниҳоясида икки томонлама ҳукуматлараро ҳужжатлар имзоланди.

Ўзбекистон билан Словакия Республикалари ўртасида халқаро йўловчи ва юк автомобиллари алоқаси ҳамда ҳаво алоқасини ўрнатиш, сайёҳлик соҳасида ҳамкорлик қилиш, дипломатия ва хизмат паспортларига эга фуқароларнинг визасиз келиб-кетиши тўғрисидаги битимлар, шунингдек, икки мамлакат Ташқи ишлар вазирликлари ўртасида маслаҳатлашувлар протоколи, ички ишлар вазирликлари ўртасида уюшган жиноятчиликка қарши биргаликда курашиш тўғрисидаги битим имзоланди. Бундан ташқари, Ўзбекистон ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки билан Словакия Миллий банки ўртасида ўзаро англашмалар ҳақидаги меморандумга ҳам қўл қўйилди. Имзоланган мазкур ҳужжатлар турли соҳалардаги ҳамкорликни жадал ривожлантиришга хизмат қилади. Айниқса, йўловчи ва юк автомобиллари алоқаси ҳақидаги битимнинг аҳамияти каттадир. Бу Ўзбекистонга Европага чиқиш имконини берадиган транскавказ йўлининг яна бир узвий қисми барпо этилди, демакдир. Словакия иқтисодиётида муҳим ўрин тутувчи Дунай дарёси Вена, Европанинг Рейн-Майн канали ҳамда Қора денгиздаги бандаргоҳларни ўзаро боғлайди.

Бугун биз компьютер асрида яшаяпмиз. «Интернет» каби халқаро ахборот хизматлари орқали инсон хоҳлаган маълумотни топиши мумкин. Бироқ, бизнес олами бошқа дунё. Компьютер асрида ҳам худди тош асридагидек, бевосита юзма-юз мулоқотнинг ўрнини ҳеч нарса боса олмайди. Шу боис, Президент Ислом Каримов қайси давлатга ташриф буюрмасин, шу мамлакат тадбиркорлари билан учрашувга алоҳида аҳамият беради. Словакия тадбиркорлари билан бўлган мулоқот ҳам жонли ўтди. Словак ишбилармонлари Ўзбекистондаги иқтисодий ўзгаришларга қизиқиш билдириб, ўзбек ҳамкорлар билан турли соҳаларда биргаликда фаолият кўрсатиш бўйича таклифларини изҳор этдилар.

Словакия ҳақидаги сафар таассуротларига нуқта қўйишдан аввал, мамлакат сиёсий ҳаётида юз бераётган айрим воқеаларга тўхталиб ўтмоқ жоиз. Таъкидлаганимиздек, Словакия ташқи сиёсатининг устувор йўналишларидан бири яқин келажакда Европа Иттифоқининг тўла ҳуқуқли аъзосига айланиш бўлса, иккинчиси НАТОга қўшилишдир. Лекин Чехиядан фарқли равишда Словакияда НАТОга аъзо бўлиш масаласида турли баҳслар юзага келаётир.

Албатта, Словакия жамиятида кўплаб баҳсларга сабаб бўлаётган бу масала шу мамлакат халқининг хоҳиш-иродаси билан ҳал этилади. Шу ўринда Президент Ислом Каримов словак журналистларининг саволларига жавоб берар экан, аввало, Европа хавфсизлигини Россия иштирокисиз тасаввур этиб бўлмайди, НАТО билан қай даражада ҳамкорлик қилиш эса ҳар бир мамлакатнинг ўз ҳуқуқидир, деган сўзларини эслаш жоиз. Чехияда ҳам, Словакияда ҳам катта эътибор берилган, таъбир жоиз бўлса, шов-шувга сабаб бўлган Ўзбекистон раҳбарининг баёнотини шундай изоҳлаш мумкин.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, Ўзбекистон Президентининг Европа Марказида жойлашган ушбу мўъжаз, лекин улкан саноат қувватига эга мамлакатга сафари икки томонлама манфаатли ҳамкорликнинг ҳуқуқий асосини яратибгина қолмай, давлатимизнинг Европа ҳамжамияти, қолаверса, жаҳон иқтисодиётига мувофиқлашуви борасида янги-янги йўллар очди.

Муҳаммад ШАРИФ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент-Прага-Братислава-Тошкент.

Ислоҳот одимлари

ДИВИДЕНДГА БАРАКА КИРДИ

Беш йилдан бери «Тошвилоятюктранс» концернига қарашли ҳиссадорлик автокорхоналари орасида энг олдинги ўринлардан бирини эгаллаб келаётган мазкур жамоанинг номи бугун республикада ҳам таниқли. Унинг директори Александр Енхванович Дё билан суҳбатда бўлиб қолсангиз чеҳрасига табассум югуриб, «Бу фақат иқтисодий кўрсаткичлар юқори бўлганлиги учунгина эмас, балки корхонада ўн беш миллат вакиллари ҳамжиҳатликда, ўзаро ҳурматни ўрнига қўйиб, меҳр-оқибат билан ишлаётганликлари учун ҳам бундай ютуқларга эришилмоқда» дейди.

ҲАҚИҚАТАН ҳам шундай. Юқоричирчиқ туманида жойлашган 121-Янгибозор акционерлик автокорхонасида «Дўстлик», «Ҳамжиҳатлик» сўзлари ҳамиша янгича руҳ, янгича мазмун билан янграйди. Зеро бу жойда ҳар бир инсонга алоҳида эътибор билан қаралади.

Ҳайдовчи Р. Акимов билан корхонага кираверишда суҳбатлашиб қолдик.

— Иш жойимиз ҳам хонадонимизга ўхшаб қадрдон бўлиб қолган, — дейди у, — ҳар доим бу ерга мамнун ҳолда келиб кетамиз. Кейинги куни яна шу ёққа тортади. Бу, аввало, одамларнинг яхшилигидан, деб ўйлайман.

Ҳайдовчи фикрига корхона директорининг муовини Асқар Бойбўсинов ҳам қўшилиб, жамоада самимийлик шаклланганлигини, хурсандчиликни ҳам, гоҳида ташвишини ҳам бирдек баҳам кўриш одат тусига айланиб қолганлигини таъкидлади.

Одамлар кайфиятининг чоғлиги, руҳи тетиклиги акциядорлик корхонасининг меҳнатида яққол намоён бўлмоқда. 1996 йилда ундан аввалги йилдагига нисбатан унумдорлик ортди. Умумий юк ташиш режаси ошириб бажарилди ёки 1 миллион 281 минг тонна ўрнига 1 миллион 283 минг тонна турли маҳсулотлар, буюмлар манзилларга етказилди. Юк ташишнинг ўзидан режадаги 88 миллион 540 минг сўм ўрнига, 101 миллион 631 минг сўм даромад қилинди. Соф фойда эса 13 миллион сўмдан ошиб кетди. Бир ишчининг ўртача ойлиги 2789 сўм режалаштирилгани ҳолда 3276 сўмни ташкил этди.

— Бундай натижага қандай қилиб эришилди? — деб сўрадик корхона бош иқтисодчиси Сулаймон Иброҳимовдан.

— Аввало, ислоҳотларни изчил амалга ошириш ва меҳнат интизомига қатъий риоя этишдан ана шундай самаралар қўлга киритилди, — деди у. — Моддий манфаатдорликни ошириш юзасидан ишлаб чиққан ички Низомимизда акс этган шартлар ҳам унумдорликни таъминлашда муҳим омиллардан бўлди.

Корхонада кундалик юк ташиш топшириғини бажарганлик, фалокатсиз ҳайдаганлик, ой давомида иш тартибини бир марта ҳам бузмаганлик учун маошга 25 фоиздан 75 фоизгача миқдорда устама ҳақлар тўлаб борилмоқда. Шунда илғор ҳайдовчи ойига 5—6 минг сўм атрофида маош оляпти. Тиркамали машина ҳайдаганларники эса бундан ҳам кўпроқдир.

Қайси ишчи, созловчи ёки ҳайдовчи билан суҳбатлашманг, акционер бўлганидан хурсанд. Шу йилнинг тўққиз ойи ичида жамоага 3 миллион 911 минг сўм дивиденд тўланди. Бир ишчи ҳисобига бу кўрсаткич 524 сўмдан тўғри келди. Корхонада агар ҳар бир ишчи камида 30 тадан тортиб, ҳатто 100 тагача акция сотиб олгани ҳисобга олинса, кўриладиган фойда яна ҳам равшанлашади.

— Ишчиларни ижтимоий ҳимоялаш шу билангина чегараланмайди, — дейди бош иқтисодчи суҳбатда давом этиб, — кунига ҳар бир одамга эллик сўмдан овқат пули берилмоқда. Тўй-ҳашамлар, ташвишли кунларда жамоа аъзоларига, шу жумладан пенсионерларга албатта моддий ёрдам кўрсатилади. Ўтган йил ана шундай тадбирлар учун 91 минг сўм ажратилди. Айни пайтда меҳнат фахрийларини газеталарга имтиёзли обуна қилишни кўзлаб 35 минг сўм сарфланди.

Автокорхонада ислоҳотлар самараси уч йилдан буён мунтазам ишлаётган кичик цехлар фаолиятида ҳам кўзга дарҳол ташланади. Трофим Цой раҳбарлик қилаётган жамоа халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш йиллик режасини 207 фоиз адо этди. 428 минг сўмлик ўрнига 888 минг сўмлик қурилиш материаллари — шлакоблок, эшик, ром, темир панжаралар ва бошқа маҳсулотлар тайёрланди.

Албатта, ишнинг муваффақиятини таъминлашда билимдон мутахассислар, колонна бошлиқлари, ишчиларнинг алоҳида ўз ўрни бор. Бу борада А. Мирбобоев, Г. Абдуназарова, С. Иброҳимов, У. Раҳматова, Л. Кузиева, З. Рисқиева, И. Ибрагимова, З. Акромов, Н. Режепов, И. Асқаров, Т. Топилов сингари мутахассислар ҳамда А. Жўраев, Э. Назиров, Н. Куштаев каби ишчилар алоҳида фаоллик кўрсатмоқдалар.

Саид ВАЛИЕВ.

Сиз кўриб турган бу суратлар акциядорлик автокорхонасининг турли цехлари ва дивидендларни таҳлил этувчи ҳисоб бўлимида олинган.

Суратчи Владимир ГРАНКИН.

ОЛАМ ХАФТА ИЧИДА

Қисқа хабарлар

НЬЮ-ЙОРК

Халқаро Валюта Жамғармасининг ҳисоб-китобига кўра, кейинги беш йил ичида дунё бўйича, қуролланиш ва армия учун сарфланаётган маблағ 12,7 миллиард АҚШ долларига қисқарган. Бу 130 давлатга тегишли бўлиб, собиқ Иттифоқдан чиққан давлатлар ҳам шулар жумласидандир. Лотин Америкаси давлатлари ҳам армия учун энг кам маблағ сарфлайдиган мамлакатлар сирасига киради.

Осиё давлатларида эса аксинча, Хитойни ҳисобга олмаганда, армия учун сарфланаётган маблағ миқдори 1992 йилдан 1995 йилгача 15 миллиард АҚШ долларига ошди.

ПЕКИН

Бугунги кунда Хитой армиясида «Ватанпарварлик» ғояларини тарғиб қилиш учун 36 турда махсус газета ва 321 турда журнал чоп этилмоқда. Яна 27 та нашриёт ҳарбийлар учун китоблар чиқариш билан шуғулланади. Нашр этилаётган газета ва журналларнинг жами 3 миллион нусхада чиқарилади.

Армиянинг ахборот-ташвиқот хизмати Хитой ҳарбийларини чет эл ҳарбий техникаси, стратегия ва тактикаси билан узлуксиз таништириб боради.

ПАРИЖ

XX асрнинг машҳур рассоми Пабло Пиккассонинг Франция Жануби-Ғарбидаги Мужена вилоятида жойлашган вилласи ўз харидорини тополмай турибди. Вилла табиатан жуда баҳаво жойга жойлашган бўлиб, ёнгинасидан Мужена дарёси оқади, уч қаватли бу кошонанинг 35 та хонаси ҳамда 2 гектардан кўпроқ боғи бор.

Виллани сотувчилар унча ҳам кўп сўрашгани йўқ: 26 миллион франк, яъни, 5,2 миллион доллар сўрашаяпти холос. Вилладан айрилишни хоҳлаб қолган мусаввирнинг қизи Катрин Ютен-Билэнинг айтишича, кейинги йил ичида вилладаги ҳеч нарсага қўл теккизилмаган. Рассомларнинг ноёб асарлари билан бой бўлган бу кошонани Мужена мэри Роже Дюалднинг фикрича, давлат сотиб олиши керак, вилла маданий ёдгорлик сифатида халққа хизмат қилиши лозим. Бунинг учун давлат рассомнинг биронта асарини сотса кифоя, шу сотилган асарнинг пули виллани бемалол сотиб олишга етади.

(ЎзА)

БАҲСЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Бугун халқаро сиёсий доираларда НАТО ҳарбий блокининг Шарққа томон кенгайиши масаласи қизғин мунозараларга сабаб бўлмоқда. Агар АҚШ ҳукумати ушбу блокнинг кенгайишига энг кўп жон куйдираётган бўлса, ўз навбатида Россия ҳукумати бунга кескин норозилик билдирмоқда. Лекин, ҳозирча бу борада «умумий тил» топилганича йўқ.

Маълумки, НАТО 1949 йил 4 апрелда Шимолий Атлантика Шартномаси асосида фаолият бошлаган. Унинг муассислари АҚШ, Буюк Британия, Люксембург, Канада, Франция, Италия, Португалия, Дания, Исландия давлатлари бўлган. Ушбу ҳарбий блокка янги давлатларнинг қўшилиши шу вақтгача НАТО тарихида фақат икки мартагина кузатилган. Дастлаб, 1952 йил Греция ва Туркия НАТОга аъзо бўлган. 1955 йилда эса Германия Федератив Республикаси ушбу блокка қўшилган. Лекин, бу воқеаларнинг бирортаси бугунги кунда шимолий Атлантика блокига янги давлатларнинг қўшилиши масаласи каби баҳсларга сабаб бўлмаган.

Шимолий Атлантика Шартномасининг учинчи бандида НАТОга аъзо ҳар қандай давлат ушбу блокка кирганидан сўнг йигирма йил ўтгач, ундан чиқиш ҳуқуқига эга, дейилади. Шу вақтгача фақат икки давлат ушбу блок аъзолигидан чиққан. 1966 йил Франция Шимолий Атлантика Шартномасида қолган ҳолда НАТО блокидан чиққан бўлса, 1974 йилда эса Греция унинг аъзолигидан чиқди.

НАТОнинг Шарққа томон кенгайишига хайрихоҳ мамлакатлар, хусусан АҚШ ҳукумати унинг кенгайиши Умумевропа хавфсизлиги учун лозим эканини таъкидламоқда. Баъзи сиёсатшунослар эса НАТОнинг кенгайиши АҚШ манфаатларига путур етказиши мумкин дея фикр билдирмоқда. Масалан, ушбу ҳарбий блокнинг кенгайиши учун

Шарҳ

АҚШ томонидан қилинаётган ҳаракатларга жавоб тариқасида Россия кейинги пайтда Хитой ва Эрон билан ҳарбий ҳамкорликни мустаҳкамлаётгани АҚШ учун салбий ҳолат экани, ушбу нуқтаи назарда билдирилаётган фикрларнинг биридир.

Ушбу ҳарбий блокка аъзо бўлиш истагидаги Литва, Латвия, Эстония, Чехия, Словакия каби Европа давлатлари эса бу жараённинг иложи борича тезроқ амалга оширилиши учун ҳаракат қилмоқда. Ушбу мамлакатлар сиёсатдонлари бу тадбир уларга Россия таъсиридан халос бўлиш имконини яратажагини айтмоқдалар.

Маълумки, НАТОнинг Шарққа томон кенгайиши масаласига энг катта қаршилик кўрсатаётган давлат Россиядир. Албатта, Россия, ҳукумати ушбу ҳарбий блокнинг мамлакат чегараларига қадар сурилиб келишини хоҳламаслиги табиий. Шу боис Россия Президенти Борис Ельцин қайси халқаро йиғинда бўлмасин, НАТОнинг Шарққа томон кенгайиши Россиянинг сиёсий-ҳарбий манфаатларига мос келмаслигини таъкидламоқда.

Маълумки, ушбу масала Европа Иттифоқининг ўтган йили Португалия пойтахти Лиссабонда бўлиб ўтган катта анжуманида ҳам қизғин баҳсларга сабаб бўлган эди.

Айни кунларда НАТО Бош котиби Х. Солանонинг Москвага ташриф буюрган.

АҚШ давлат департаменти вакили Николас Бернс берган баёнотга кўра, АҚШ ҳукумати Х. Соланонинг ушбу сафари Россиянинг НАТО кенгайиши масаласига нисбатан тутган ҳозирги нуқтаи назарини ўзгартиришига умид боғламоқда. Шунингдек, АҚШ ҳукумати НАТОнинг кенгайиши Россияга қарши қаратилмаганини такрор-такрор таъкидлаётир.

Маълумотларга кўра, шу йилнинг саккизинчи июль куни Испания пойтахти Мадридда бўлажак халқаро саммитда НАТОнинг кенгайиши ва унга янги давлатларнинг қўшилиши тўғрисида қарор қабул қилиниши режалаштирилган.

Фарҳод АРЗИЕВ,
ЎзА шарҳловчиси.

[illegible]

УЙҚУ УЧУН ЖАРИМА

Ҳиндистоннинг Маҳараштра штати ҳукумати қарорига кўра, кутубхоналарнинг ўқиш залида ухлаб қолган китобхонга жарима солинади. Агар китобхон талаба бўлса, ундан жарима ундириш янада адолатли. Чунки, китоб устида ухлаб қолган талабадан ҳеч қачон яхши мутахассис чиқмайди, дейилади қарорда.

ХУШТАКБОЗ КЭНГУРУЛАР

Бир гуруҳ француз зоолог олимлари Янги Гвинеянинг тропик ўрмонларини ўрганиш чоғида лабларини чўччайтириб хуштак чалувчи кенгуруларга дуч келишди. Шу пайтгача фан оламида бундай кенгурулар ҳақида маълумот йўқ эди.

Доктор Клод Дюлеттнинг фикрича, кенгурулар эволюцион тараққиётнинг бузилиши туфайли хуштак чалишни «ўрганганлар».

ШЛЯПА — САДОҚАТ РАМЗИ

Никоҳ узуги фақат безак учун эмас. Бу — уни тақиб юрган киши «банд» эканлигини ҳам билдиради. Тўғри, уни сандиққа ташлаб қўйиш ҳам мумкин, лекин...

Янги Гвинеяда Аремиа қабиласида эса узук тақишмайди. Аммо, тўй куни куёвга тантанали равишда учи ўткир, конус шаклидаги шляпа кийдиришади. Сочни эса шляпа учидаги тешикдан чиқариб қўйишади. Қаттиқ, жингалак сочлар уч ойдан сўнг бутунлай шляпани қоплаб олади. Шунда уни ечиб қўйишнинг имкони қолмайди. Унинг уйланганi ана шу тахлит барчага маълум бўлади.

ЭМАКЛАШДА БИРИНЧИ

Инсон болалигида эмаклаб, кейин юриб кетиши барчага аён. Лекин эмаклашни спорт тури ҳисоблаб, у билан доимо машғул кишилар ҳам борлигини кўпчилик билавермаса керак. Шундайлардан бири англиялик Крис Локдир. У 43 километр масофани тўхтамасдан эмаклаб босиб ўтиб, эмаклаш бўйича жаҳон рекордини ўрнатган эди.

Крис Локнинг бу рекордини 11 йилдирки ҳеч ким такрорлай олгани йўқ.

(ЎзА).

ОЛИМЛАР ТАСДИҚЛАШДИ

Бир вақтлар оламни сув босганлиги муқаддас китобларда ёзилган. Аслида ҳам шундай бўлганлигини олимларнинг сўнгги тадқиқотлари яна бир бор тасдиқламоқда.

Яқинда Америкалик Вильям Райен ва Уольтер Питтман деган икки олим Қора денгиз тубидан олинган чўкинди жинсларни ўрганиб чиқишди. Бу жинслар 1993 йил олинган эди. Германияда чиқадиган «Шпигел» журналининг хабарига кўра, олимлар Қора денгиз бир замонлар чучук сувли алоҳида денгиз бўлиб, унинг сатҳи Жаҳон уммони сувларидан паст бўлганлигини аниқлашган.

Ҳалокат тахминан 7500 йил муқаддам юз берган. Уммон сувлари кўтарилиши натижасида улкан тўлқин Ўрта Ер денгизидан Қора денгизга бемисл катта куч билан ёғилган. Бу тўлқин ўз йўлида Босфор кўрфазидаги тош тўсиқларни бузиб, ёриб ўтган. Ҳар куни сув қирғоққа қараб тошаверган, оқибатда 100 минг квадрат километрга яқин қуруқ ер сув остида қолган. Қора денгиз шу тарзда деярли учдан бирга катталашган. Чўкинди жинслар олиб текширилганда денгиз суви 150 метр кўтарилганлиги тасдиқланди. Денгиз суви шўрланиб, ундаги кўп жониворлар ҳалок бўлган. Бу жониворлар ўрнини денгиз қаърида яшовчилар эгаллаган. Тўфон одамларнинг Оврупо ичкарисига томон кўчишига ва янги жойларда паноҳ топишига олиб келган, деб ёзади «Шпигел».

Бир ғишт олган бўлсам, ўрнига ўн ғишт қўйдирдим, бир дарахт кессам, ўрнига ўн дарахт эктирдим.

АМИР ТЕМУР.

Камолот саҳифаси

Улкан маданий, маънавий меросга эгамиз. Дунёда бу қадар бой меросга эга бошқа халқ ҳам борми? Қонимизда ана шундай буюклар қони оқар экан, биз фаровон ва гўзал турмуш яратиш учун беқиёс имконимиз бор, десак бўлади. Иккинчидан, эътиқодли ва меҳнаткаш халқимиз бор. У хорижликдан бир неча баробар кам иш ҳақи олса-да, шундай меҳнат қиляптики, тасанно демай иложинг йўқ. Бундай интилувчан, иродали, меҳнаткаш халқ билан ҳар қандай олий мақсадларни амалга ошириш мумкин. Фақат ташкилотчилик керак, холос.

ИСЛОМ КАРИМОВ.

МАҚСАД: БОҚИМАНДАЛИКДАН ҚУТИЛИШ

«Камолот» жамғармаси Тошкент вилояти бўлими раиси ЁҚУБЖОН ТУРСУНОВ билан мулоқот.

Жамғарма биносига дастлаб борганимизда, раиснинг Шаҳрисабз шаҳрига «Бизнес-инкубатор» номли анжуманда иштирок этиш учун кетганлигини айтишди. Орадан уч кун ўтиб учрашдик ва Ёқуб акадан таассуротларини сўрадик:

— Эҳ, ҳозир диёримизда жўшқин бир ҳаёт бошланмоқда. Буни теран англаш учун киши уйғоқ бўлиши керак. Янгиланиш деганда руҳиятдаги ўзгаришларни назарда тутяпман, жўшқинлик эса дарё каби тўлиб-тошиб оқишдир. Лекин, жўшқинлик ҳис-ҳаяжонга эмас, ўткир ақлга таянгандагина руҳият оламида «нур» пайдо бўлади.

— Инсон бировнинг буйруғи билан эмас ўз тафаккурига суяниб яшайдиган фасл келдими?

— Нафақат тафаккурига суяниб, балки, одам ўзи амалга ошираётган ишининг моҳиятига етиб, шу ишдан ўзи, юртдошлари, Ватани қанчалик фойда топишини англаб меҳнат қиладиган давр келди.

— Юқорида айтганингиздек, руҳиятдаги янгиланиш бевосита Ватан манфаатларига боғлиқми?

— Ҳеч шубҳасиз, алоқадор. Чунки, инсон ерга энгашаркан, нима учун эгилганини ҳали тик турганида билса, шуни идрок қилса, руҳият ҳаракатга тушади. Руҳий кучли одамни жисмонан бақувват одам енгаолмайди. Негаки, бири эътиқодига, ақл-идрокига, бошқаси билагидаги кучига ишонади. Билакда куч кўп бўлса-ю, эътиқод ақл-идрок суст эса, тамом, ундай одамдан яхши инсон чиқмайди.

— Ёқуб ака, шу масалаларни очиқроқ тушунтириб берсангиз?

— Кўп ўқиган, суяги меҳнатда қотган, Аллоҳни таниган, она-юртини севган, Ватанига жонини фидо қилишга тайёр миллатпарвар, жонкуяр инсон эътиқодга суянади. У шунчаки суянмайди, балки, она-юрти, Ватан манфаатини ақли билан англаб, эътиқодга суянади. Бундай одамни енгиш қийин. Чунки, у Аллоҳдан мадад олади, унга суяниб Ватанни ҳимоя қилади. Руҳият — бу теран ақл, шундай теранки, у сабр ила бардош беради: вазиятни чамалайди, ҳеч қачон Аллоҳга, Ватани ва халқига зид иш қилмайди. Қани, бундай одамни фикридан қайтариб кўринг... Эплолмайсиз.

— Мамлакатимизда шундай ёшлар кўпаймоқда, деб айтмоқчимисиз?

— Кўпайиши керак, уларни жўшқин ҳаёт оғушига жалб қилиш лозим. Олма пиш, оғзимга туш, деган билан олма оғизга тушмайди. Аввал шу олма дарахтини экайлик, парваришлайлик, кейин мева тугса, у пишса, узиб, истеъмол қилайлик. Шунда меҳнатимиздан ҳам ўзимиз, ҳам элу-юрт фойда кўради. Афсуски, ҳозирги ёшларнинг кўпчилиги ҳамон боқимандалик кайфиятида умр кечиришяпти. Гўё ҳамма нарса ғойибдан пайдо бўлса-ю, ҳе йўқ, бе йўқ шу ғойибона буюмларга эгалик қилишса. Ахир, машойихларимиз «Жон куйдирмасанг жонона қайда, тоққа чиқмасанг дўлона қайда?» деб бекорга айтишмаган.

Инсон шу заминда тинч яшаб, мулкка эгалик қилаётгани, бунинг учун шу юрт доим озод, ҳар қандай хавфдан ҳоли бўлмоғини, ВАТАН БОРМИ — БОЙЛИК ТОПА ОЛИШИНИ АНГЛАБ ЕТМОҒИ УЧУН юртпарварлик, билимдонлик, зукколик зарур.

— Айрим ёшларимизнинг кўнгиллари нуқул ўйин-кулгу истаб, кўча-кўйда юргани борасида нима дейсиз?

— Худди шу ҳолат боқимандалик. Оғирнинг устидан, енгилнинг остидан ўтаверсак, ёлчитиб мактабда ўқимасак, олий ва тўлиқсиз маълумотларни наридан-бери ўқиб, «қўлга киритсак»... Оқибат отганда тонг, қондир жигар, кетмоқдаман, сатрларида айтилгандек...Вилоятимизда 1 миллион 300 минг нафар ёшлар бор, қаранг, қандай катта куч, аммо барчанг фалон тоғ ён бағрига тўпланинглар, фалон тонна тошни пистон манзилга кўчирамиз, дейлик, қанчаси йиғиларкин? Ана, муаммо! Мабодо, шу эълонга андак ўзгартириш киритиб, фалон кило ош дамланади, дейлик, тахминан қанча одам тоққа отланаркин?

— Демак, ҳали биз ўзимизни маънавий етук санашимизга эрта, шундайми? Унда зўр бериб бойлик йиғиш билан ўз бойлигини эл-юрт фойдасига сарфлаш ўртасидаги фарқни ҳамон англаб етмаганимиз ҳам маънавият соҳасидаги камчилик бўлса керак?

— Албатта, ҳали айрим пулдорлар ёки мол-дунёга ҳавасманд кишилар моддий томондан бадавлат саналса ҳам, маънавий жиҳатдан бунинг акси. Нега? Чунки, ҳозир баъзи одамлар кўчмас мулкка — 5-6 та хонадон, 4—5 та машина, тўкин дастурхонга эгалик — ҳақиқий бойликдир, деган нотўғри тушунчага эга. Биз ёшларимизни тамоман янгиланаётган, жўшқин ҳаёт кечиришга ундаётганимизда мулкдорликнинг умуман замонавий шаклини назарда тутамиз. Ёшларимиз мол-дунёсини ёки давлатдан оладиган қарз пулини онгли равишда бозорларимиз талабига жавоб берадиган маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган корхоналар қуриш, қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига зарур маиший хизматларни кўрсатиш, энг илғор технологияларни ўрганиш, билимдон бўлишлари учун сарфласалар бўларди. Қаранг, оддий ҳақиқат, лекин, шуни тушуниш учун қаёқларни айланиб келмаймиз. Ахир, бойлик билан бойнинг ҳам фарқи бор. Юқорида айтганимиздек, ўзи ва оиласи тўкин кун кўраётган бойлар ва халққа фойдаси тегаётган бойлар... Иккинчи ўринда санаган тоифадаги бойлар пулини ҳадя ёки савоб йўлида кимгадир тақдим этмасдан ё маиший хизмат кўрсатиш тармоғи очган ёки кичик корхона қурган. Сезяпсизми, жуда оддий гап, фақат мулкка муносабат бошқа-бошқа. Биринчи тоифадаги бойларнинг сармояси ўлик, иккинчиларининики тараққиётга асосланган. Биринчи тоифадаги бойнинг 10 та дала-ҳовлиси, 20 та енгил машинаси, данғиллама уйлари бўлгани ҳолда халқимиз учун ҳам, бойнинг ўзи учун ҳам улар самарасиздир. ЧУНКИ, БУ «БОЙЛИКЛАРГА» ЯНА ПУЛ САРФЛАЙСИЗ-У, АММО ҚЎШИМЧА ДАРОМАД ҚИЛОЛМАЙСИЗ. Ишлаб чиқариш, маиший хизмат билан шуғулланиш, албатта, ҳам бозорга, ҳам халқимизга, ҳам бойнинг ўзига даромад келтиради. Ватанимизга шон-шуҳрат олиб келиш учун эса рақобатбардош маҳсулот тайёрлаш лозим.

— Айтингчи, жамғармада маблағни манфаатли сармояга айлантириш борасида қандай амалий ишлар бажарилмоқда?

— Бу хусусида аллақачон амалий қадам қўйганмиз? Янгийўл туман Абдулла Ортиқов номли жамоа хўжалик ҳудудида «Азкон-холдинг» ҳиссадорлик жамияти мавжуд. Улар билан шартнома асосида ҳамкорлик қилиб, 3 миллион 300 минг сўм қарз (кредит) маблағимизни қўшдик-да, қўшма корхона ташкил этдик. Олмония (Германия)нинг «Зингер» фирмасидан 9 дона тўқиш дастгоҳи олдик. Уни ўрнатиб, синовдан ўтказиб, ишга туширдик. Ҳозир қўшма корхонада эркаклар ва аёллар, болалар жемпери, қишбоп кийимлар, қўлқоп, бўйинбоғ, пайпоқлар тўқилаётир. Энди «Азкон-холдинг» раҳбари Е. А. Корнеев билан ҳамкорлигимизни шартнома асосида ҳам мустаҳкамлашга келишиб олдик. Энди 80 дона тикув дастгоҳларини келтириш ниятимиз бор. Уларга берган 3 миллион 300 минг сўмни қайтариб олмасдан, ўрнига пай (акция) харид қилишга қарор қилдик. Шунда биз уч жиҳат билан фойда кўрамиз. Биринчидан, 150 нафардан ортиқ ёш йигит-қиз янги иш ўринларига эга бўлади. Иккинчидан улар жаҳон андозасидаги дастгоҳ билан «муомала»ни, сифатли маҳсулот тайёрлаш сирларини ўрганади. Учинчидан, биз «Азкон-холдинг»дан ҳисса ундириш имконига эришдик. Қолаверса, кўпчилик ёшларда шундай озода, иш унуми юқори, маоши яхши жойда меҳнат қилишга қизиқиш уйғонди.

Ёшлар сардори нима дейди?

— Ёшларнинг бугунги вазифалари нимадан иборат?

— Аслида ёшларга йўл кўрсатиш, нотўғри, чунки, улар нега мактабда 10 йил таълим олишди, энди вазифаларини ўзлари англаб, мақсадни олдинга қўйиб ҳаракатланишлари керак. Бироқ, ҳали ёшларимиз боқимандалик кайфиятидан қутулганлари йўқ. Мабодо, боқимандаликдан ҳоли бўлсалар-да, муқаддас миллий ғурур, Ватан туйғуси ҳар томонлама шаклланмаган. Тан олиш керак, баъзи ёшлар ҳамон ўйин-кулгу, енгил-елпи иш ахтариб юради. Бели оғримаганнинг нон ейишини кўр, мақоли андак қўполроқ туюлса ҳам, тўғри. Яқинда Ўртачирчиқ туманида ёшлар билан учрашув ўтказдик, уларнинг муаммоларини ўргандик. Маълум бўлишича, «Камолот» жамғармаси туман бўлими раиси, ёшлар ўртасида ҳеч қандай тарғибот-ташвиқот ишларини олиб бормаган. Ҳолбуки, биз етакчилармиз, ёшларни эргаштириб олдинги сафларга, илғорликка ҳаракат қилишимиз лозим. Ахир, кўп нарса раҳбарга боғлиқ, айниқса, буйруққа ўрганиб қолганлар учун раҳбарнинг «турткилаб» туриши кўпроқ ёрдам беради. Хуллас, ўйлаб қарасак, фаолиятимизни яқинда йўлга қўйган бўлсакда, амалга оширадиган вазифаларимиз салмоғи ниҳоятда юксак. Уни сабот ва бардош билан уддалаймиз, албатта. Ҳар қандай тадбир учун маблағни ёшлар кучи билан топамиз. Иборали айтганда, бир қўлда пул ишлаб сармоя йиғамиз, иккинчи қўл билан маънавиятга, яъни кўринмас маблағ бўлиб қайтадиган аниқ мақсад йўлига сарфлаймиз. Ҳозир Олмониянинг «Конрад Аденауэр» жамғармаси билан ҳамкорлик ришталарини боғладик, уларнинг кўп йиллик тажрибасини ўрганяпмиз. Яқинда эса олмониялик ва фарангистонлик ёш мусиқашунослар жамғармамиз меҳмони бўлди. Чет эллик ёшларга миллий бош кийимимиз — дўппи совға қилдик. Мусиқашунослар дўппини ифтихор билан мамлакатимизнинг барча бурчакларида кийиб юришди. Дўппини ўзимизга реклама қилишди. Биз ўз урф-одатларимиз, анъаналаримиз, миллий ҳунармандчилик, миллий кийим-бошимиздан ғурурланишни ҳам билишимиз лозим.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

МАКТАБ — МУҚАДДАС ДАРГОҲ

БИРИНЧИ синфга илк қадам қўйган бола қанчалик ҳаяжонланади, энтикади, сўнг кўникади. У пайтда бола беғубор, ор-номусли, тўғри сўз бўлади. Лекин, баъзи мактаб ўқувчилари улғайгач — жиноятчига айланиб қолишмоқда. Бунинг олдини олиш керак. Қандай қилиб?

«Камолот» жамғармаси Тошкент вилояти бўлими вилоят прокуратураси, суди, ички ишлар бошқармасининг вояга етмаганлар билан ишлаш нозирлиги, Халқ таълими вилоят бошқармаси, болалар ва ўсмирлар ташкилотлари билан ҳамкорликда жиноятчиликнинг олдини олиш ва болаларга маънавият тамойилларини чуқур сингдириш борасида қатор тадбирлар уюштирмоқда. Мисол учун, мактабларда давра суҳбати ташкил этиб, бевосита ўқувчилар билан савол-жавоб ўтказдик. Уларнинг муаммоларини, талабларини ўргандик. Соҳибқирон Амир Темур даврига оид қўлланмалардан фойдаланиб, XIV— XV асрларда ўқувчилар қандай тизимда тарбиялангани тўғрисида ўқитувчилар билан мулоқот ўтказилди. Мақсад ўқувчилар мактабдан ватанпарвар руҳда, интилувчан, шижоатли бўлиб ўқув-тарбия олсин-да, мустақил ҳаётга қадам қўйишида ўзида дадиллик, жасорат ҳис қилсин. Бир қанча мактабларда ўқувчиларга колониялар ҳаёти муҳрланган видео тасмаларни намойиш этиб, жиноятга қўл урган ўсмир қандай жазоларга мустаҳиқ қилинишини ва жазони ўташ жойида қай тариқа ҳаёт кечиришга мажбур эканликларини тушунтириб бердик. Видеотасма орқали асосли тушунтирув ишлари болаларда катта таассурот қолдирди. Энди бундай машғулотларимизни кучайтирмоқчимиз. Чунки жиноятчини тарбиялашдан кўра, жиноятнинг олдини олиш билан қанча кўп шуғуллансак, бу шунча тез ва барокатли самара беришини кўпчилик энди англай бошлади.

Ўсмир-етук инсонми?

Мактабларда «Дўстлик клуб»лари ташкил қилиняпти. У нима? Узоқроқ шаҳар ёки тумандаги мактаб ўқувчилари бошқа бир мактабдагилар билан дўстлашадилар. Улар бир-бирлари билан спорт мусобақалари уюштиришади. «Наврўз», «Мустақиллик» байрами кунларида дастурхон тузаб меҳмон чақиришади. Бир-бирларининг камчиликларини тугатишга кўмаклашадилар.

Ўқувчиларга миллий ҳунармандчилигимизни тарғиб қиляпмиз. Токи, унутилган касбларимиз тиклансин, мавжудлари ривожлансин. Бекобод шаҳрида қурилган «Гузар» ҳам аслида ҳунарларимиз шаклланишига хизмат қилади. Сартарош, маҳсидўз, этикдўз, дурадгор, қассоб, тунукачи, мисгар, ғишт терувчи, сандиқсоз, калит ясовчи, бешикчи, кулол, темирчи, ганчкор, пахсачи, сувоқчи, рассом, ўйинчоқбоз... хуллас ўйлаб кўрсак, халқимизга хизмат кўрсатиши зарур бўлган 30 дан ошиқ касб-ҳунар мавжуд. Шу ишларга иқтидори бор бўлган йигит-қизларимиз ҳам кўп. Фақат уларни йўналтириш, ўзлигини топишда аниқ ёрдам кўрсатиш зарур.

Вилоят спорт қўмитаси билан қиладиган ишимиз ҳали бисёр-бисёр. Чунки спортга нафақат қизиқиши, балки истеъдоди бор мактаб ўқувчиларимиз кўзга ташланиб қолди. Ўтган йили ёзги дам олиш мавсумида бу қўмита билан биргаликда соғломлаштириш ҳафталиги ўтказдик ва мактабларда спорт майдонлари, анжомлари давр талабига жавоб бермаслигининг, спортга лаёқати бор ўқувчиларга эътибор йўқлигининг гувоҳи бўлдик. Бу йил ана шу камчиликлар борасида бир қатор тадбирларни режалаштирдик. Ахир болаларимиз спорт билан кўнгилдагидек шуғулланяпти десак, биринчидан хато қиламиз, иккинчидан ўзимизни ўзимиз алдаймиз, учинчидан келажакка хиёнат қиламиз. Ҳар бир ота-она ўз фарзандининг, муаллимлар эса ўқувчисининг спорт билан шуғулланишини мажбуран амалга ошириши шарт. Аввалига мажбурий спорт, кейин кўникмага айланади.

Бу йилги тадбирларимиздан энг муҳими вилоят «Ватанпарвар» ташкилоти, вилоят халқ таълими бошқармаси билан ҳамкорликда ҳарбий спорт ўйинлари мусобақасини уюштирмоқчимиз. Унда вилоятимиздаги барча мактаб ва ҳунар-техника билим юртлари талабалари иштирок этади. Аскарликка тайёргарликни мустаҳкамлаш, етилиб келаётган ёшларда Ватан туйғусини ва унинг ҳимоясига жисмонан ҳозирликни шакллантириш, ҳарбий маҳоратни оширишга хизмат қиладиган мусобақаларга айни чоғда маънавий тус бериш ниятимиз бор. Негаки, маънавий етук инсонгина нима учун жон койитаётганлигини тушунади. Шунингдек, йигитларни ҳарбий хизматга ҳозирлаш ҳам зарур.

Яқинда бир гуруҳ ёшларни «ЎзДЭУавто» Ўзбекистон — Жанубий Корея қўшма корхонасига саёҳатга олиб бордик. Улар қайтгандан сўнгги таассуротлари, жаҳоннинг илғор технологиялари нечоғли тараққий топиб кетганлиги, биз бугун ҳаракат қилмасак яна ҳам орқада қолишимиз мумкинлиги борасида дўстларига ҳикоя қилганларини эшитиб, рости қувондим. Саёҳат натижасида баъзи ғурурли ёшларимизга келажагимиз «қайғуси», «ғами» тушиши, жуда катта гап. Улар келажак учун куйинмоқда, ёнидагиларни уйғонишга ундамоқда. Демак, саъй-ҳаракатларимиз беҳуда эмас.

Садриддин САЙФУЛЛАЕВ.

ҲОЗИРГИ ЁШЛАР

АЗИЗ муштарий, фурсатдан фойдаланиб, ардоқли шоиримизнинг машҳур шеърларидан бирини эътиборингизга ҳавола қилмоқни лозим топдик. Зеро, айни дамларда гўзал сатрлар муаллифи Эркин Воҳидов кунба-кун 60 ёшлик «маррага» етиб боряпти. Ҳурматли шоиримизни ушбу қутлуғ ёш билан табриклаб, у кишига узоқ-умр, соғлик-саломатлик, пиру-бадавлатлик тилаймиз. Ушбу сатрларни ўқиган ҳар инсон 60 дан ошиб, 70 га етиб, саксондан сакраб, 90 билан тўқнашиб, 100 нинг юзини кўрсин.

«Ҳозирги ёшлар» — бугун ҳам ўз қимматини йўқотгани йўқ. Шеърнинг айрим парчалари босилмоқда, бунинг учун аввалдан узр сўраймиз. Муштарийларни эса мушоҳадага чорлаймиз.

Эркин ВОҲИДОВ

Қаритолга суяб ирғай асони,
Оқсоқол сўрига аста ёнбошлар.
Хаёлдан ўтказар кори дунёни:
«Эҳ, ҳозирги ёшлар, ҳозирги ёшлар!»

Ёшлигини эслар, уф тортар секин
Салгина чимрилар оқ тушган қошлар.
«Биз ҳам ёш бўлганмиз бир маҳал,
Лекин
Бошқачароқ чиқди ҳозирги ёшлар».

«Бизга хаёл эди, туш эди фақат
Тўкин дастурхону лаззатли ошлар.
Бахти боқий бўлсин, аммо бу жаннат,
Қадрин билармикин ҳозирги ёшлар!».

Эслар ҳар ён олов, ўт ичра дунё
Мажруҳ гавдалару узилган бошлар...
«Юрт тинч бўлсин, бир гап бўлса мабодо,
Бардош берармикин ҳозирги ёшлар!»

Уй-жой қилиб берди мана, Турғунга,
Турмушга чиқарди Назирасини.
Бу кун ўйлар дорилфунунга
Киролмасдан қолган набирасини.

Домласига ўзи борсинми секин
Орденларни тақиб, Оқилни бошлаб...

«Ким билади дейсиз, бўштоброқмикан,
Эркатойроқмикин ҳозирги ёшлар...»

Яна дер: «Бўш қолсак тунлар бўлиб жам
«Чордарвеш» ўқирдик қуршаб танчани.

Булар танимайди Ҳувайдони ҳам,
Эрта-ю кеч ўйлар кино, танцани.
Ақли кирармикин буларнинг бир кун
Ким билади, қачон қуюла бошлар!

Оғир кун кўрмади. Балки шунинг-чун
Енгилроқ ўсдими ҳозирги ёшлар!
...«Бировнинг қизига сал қараб қўйсак,
Бизлар аталардик шўху-бебошлар.

Баъзи киноларми бузмоқда андак,
Капалакмижозроқ ҳозирги ёшлар...»
Тўнғич ўғли у кун қизалоқ кўрган,
Номини Шарлотта қўйибди, ажаб.

Ўртанчаси тоғда юргани юрган,
Баъзан уч ойда бир келмайди йўқлаб.
Наҳот отасидан бўлса азизроқ
Қайсидир тоғдаги қандайдир тошлар...

«Бизнинг борди-келди одатдан йироқ,
Бемеҳрроқ ўсди ҳозирги ёшлар...»
Эслар ҳар ён олов, ўт ичра дунё
Мажруҳ гавдалару узилган бошлар...

«Юрт тинч бўлсин, бир гап бўлса мабодо,
Бардош берармикин ҳозирги ёшлар!».

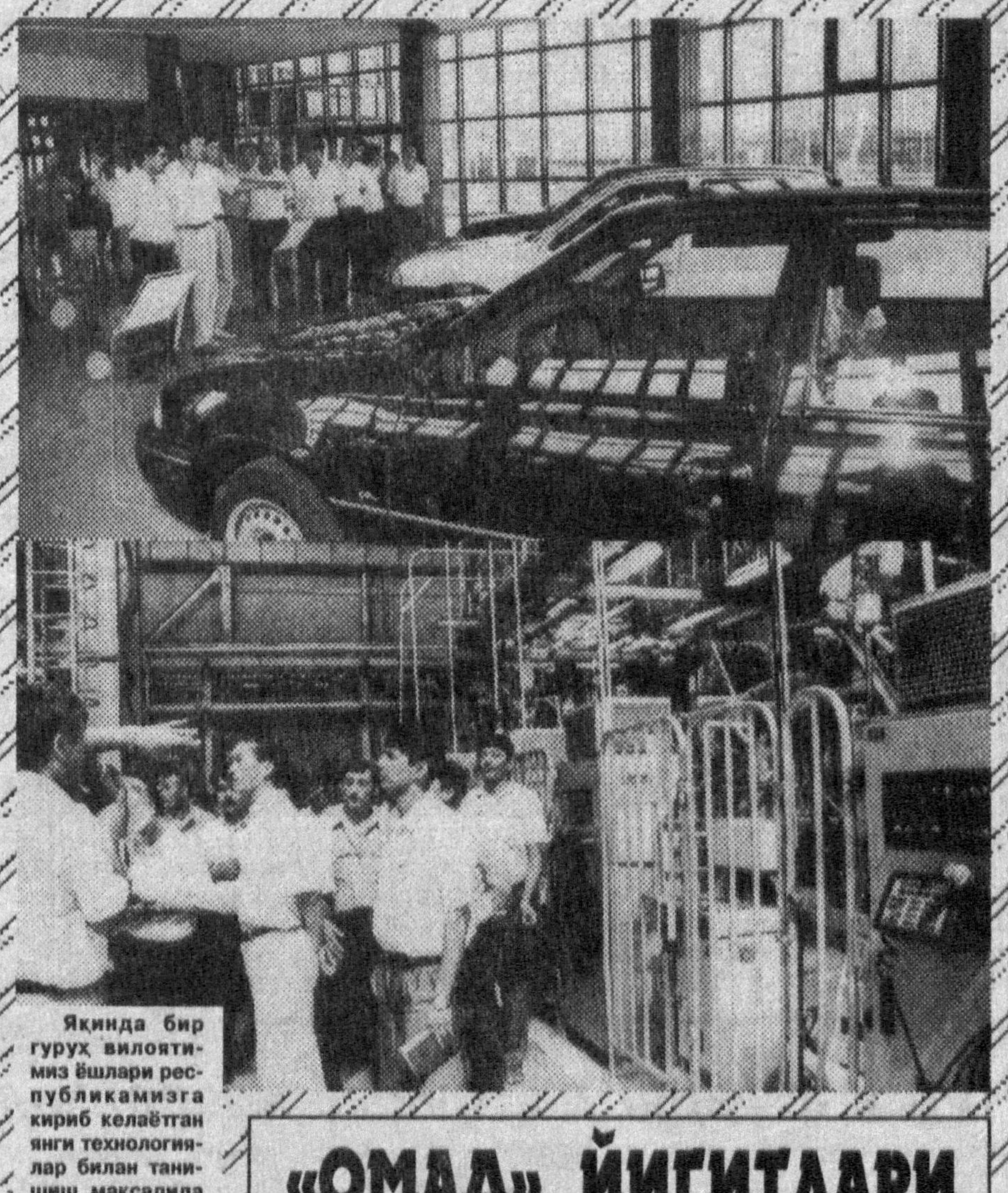

Яқинда бир гуруҳ вилоятимиз ёшлари республикамизга кириб келаётган янги технологиялар билан танишиш мақсадида Асакадаги «ЎзДЭУавто» Ўзбекистон-Корея қўшма корхонасида бўлиб қайтдилар.

Суратларда: танишув пайтидан лавҳалар.

ВУЖУД ИМКОНЛАРИ

«Вужуд деганлари асли нимадир, Дайр денгизида сузган кемадир. Бир кун бир қояга урилгай кема, руҳим сен вужуднинг ғамини ема...» сатрларини, эҳтимол ўқигандирсиз. Муҳими, тирик эканмиз, вужудга руҳимиз жойланган. Демак вужудни «қийнаш» ёки унга «ором» бериш руҳимиз измида. Хўш, биз нималарга қодирмиз?

Ҳозирги илм-фаннинг тасдиқлашича, танамизнинг 63 фоизи водород, 25,5 фоизи кислород, қолган қисми кимёвий моддаларнинг тупроққа хос бўлган бошқа унсурлардан ташкил топган. Ҳозирги фан билан қадимги диний таълимот айримлар талқинида бир-бирига зид эрса-да, битта нарсани кашф қилишди. Инсон-сув, ҳаво, тупроқдан яралган. Тўртинчи унсур эса шамол ёки айнан руҳ. Олимлар вужудимиздан ҳеч «руҳ»ни топиша олмаяпти. Улар нуқул танамизни тадқиқ этишиб, унга турфа хулосаларни айтишяпти. Агар олимлар диний илмларни, хусусан, «Қуръони карим»ни мееърига етказиб ўқишни ўрганиб, «руҳ»ни ҳам тадқиқ этмоққа киришсалар, кўпроқ ютуққа эришармидилар? Афсуски, ўзини илм нарвонидан анча «юқорилаб» қолган деб ҳисобловчи «олимларга» бундай панд-насиҳат кўпам ёқавермайди. Шунинг учун...

Буни биласизми?

... Вужудга оид баъзи маълумотлар билан сизни таништирамиз. Кўз илғамас ғаройиб ҳодиса, биз эккан кўчатимиз ўсаётганини кузатиб, сезамиз, аммо тирноқ... Ҳайрон бўлманг, қўл тирноқлари ҳафтасига 0,05 см ёки оёқ тирноқларига нисбатан 4 баробар тез ўсади. 4 ҳафтада 2 миллиметр... Сочимиз эса ойига 1 сантиметр 2,7 миллиметр «бўй чўзади» ва камида бир ойда бир марта сартарошга борилади. Соқол ҳам тахминан соч тезлигида ўсади. Устарага кунда-кунора «ишингиз тушади». Соч-соқолни ўсишдан «тўхтатиб» бўлмайди. Чунки, инсон нима истеъмол қилишини ўзи ҳал қилгани ҳолда, хазм бўлгувчи таом қай йўсинда кўриш кучига, қувватга, ақлга, иссиқликка, соч-соқол, тирноққа, гапира олиш имконига айланаётганини билмайди. Дарвоқе, овоз тўғрисида. Тинч об-ҳавода эркак товушини 180 метрдан эшитиш мумкин. Аммо, баъзи одамларга овоз соҳасида ҳам истеъдод берилган. Мисол учун машҳур ҳофизимиз Шерали Жўраевнинг ширали овозини унолгич (микрофон)сиз ҳам ундоқ-мундоқ тиқилинч саройда бемалол тинглаб, роҳатланганмиз. Канар оролларида яшовчи Силбо исмли испан йигити оғзи билан ҳуштак чалса, нақ 8 чақиримдан эшитиларкан. Овоз ҳам қувват-ку. Силбо шунча кучни қаердан оларкин?

Ўрта ёшдаги киши миясининг оғирлиги 1425 грамм бўлиб, ёш ўтган сари миямиз ҳам «ориқлаб» бораверар-кан. Бироқ, ҳали инсон мия имкониятларидан тўлиқ фойдалангани йўқ. Буни ҳиндистонлик Деви Шакунтала исботлади. У Англия пойтахти Лондондаги император коллежининг ҳисоблаш техникаси бўлими танлаган 2 та 13 хонали сонларни кўпайтириб, йиғиндини эълон қилганда кўпчилик ёқа ушлади. Ҳайроналик сабаби йиғинди бор-йўғи 28 сонияда топиб айтилганида эди. Ахир бу сонларни талаффуз этишнинг ўзига 28 сония кетиб қолади, қандай қилиб шу вақт ичида Деви уни ҳисоблади экан? Мана шу сонлар, 7686369774840 х 2465099745779-йиғиндиси 26 хоналик салкам бир қарич келадиган «сон»: 18947668177995426462773730. Деви Шакунталага кўпчилик ишонмади. Чунки, бундай тезликда масалани ҳал қилиш инсоннинг оғзаки фикрлаш имкониятларига «сиғмайди» дейишди. Қайта-қайта текширувлар Девини машҳур қилди.

Синьхуа агентлигининг хабарига қараганда, Хитой Республикаси Харбин шаҳри фуқароси 26 ёшли Гу Янлинь жаноблари 15 мингта телефон рақамини ёддан билиши синовдан ўтказилади. Гу янглишмаган.

Барбара Мур хоним намойиш қилган «саҳна» умуман ҳеч бир хонанданикига ўхшамайди. АҚШнинг Пенсильвания штатидаги Филадельфия биржаси биносида тингловчилар 20 кун узлуксиз Барбара Мур хоним ижро этган қўшиқлар гувоҳи бўлишди. Бу хоним хотирасида сақлаб юриб, тўплаган 1852 та ашулани ёддан, мусиқасини пианинода чалиб куйлади.

Бу ҳодисаларнинг вужуд ёки руҳга тегишлилиги борасида беҳуда гапиришдан ўзимизни тиямиз. Негаки, вужудга таом орқали кирган қувват барибир чиқади. Ҳақиқий қувватнинг чиқиши-тер бўлиб тўкилиш бўлса керак? Америка киноюлдузи Арнольд Шварценеггер аслида Оврупалик яъни Австриянинг Граца шаҳрида 1948 йилда туғилган. Унинг бўйи 185 сантиметр, кўкрак қафасининг ташқи айланаси 145 сантиметр. Унинг вужудида ростдан ҳам ортиқча ёғ йўқ. Чунки, кундалик оғир машқлардан сўнг вужудда суяк ва мушаклар қолади, холос... Вазни эса 107 кило.

Мусо ИБРОҲИМОВ.

«ОМАД» ЙИГИТЛАРИ

ДИЛШОД Эрназаровни, балки, эшитгандирсиз, ҳеч бўлмаса, қўшиқларини тинглаган чиқарсиз. Бу оловқалб йигит Чирчиқ шаҳрида 1971 йил дунёга келган, Чорак аср умр кечириб қўйди. Лекин, у борган сари «тўлишиб», «етилиб» камол топяпти. 1993 йил ўтказилган «Истеъдод» республика кўрик-танловида Дилшод зафар қозонди. Ғолиблик шоҳсупасига кўтарилди. Унинг ижросидаги ашулалар ойнаи жаҳон ва радио орқали янграй бошлади.

...Кўм-кўк арча ва қарағайлар саф тортган йўлакдан келарканмиз, дарахтлар ўсиб-ўсиб йўлак устида шохлари туташиб, ажиб гўзаллик пайдо қилганини, тағин инсон қўллари шохларга тартиб бериб, йўлак қадим миноралар пештоқи кўринишини «ясаганлигини» илғаб «санъати»га қойил қоласиз. «Минора»дан сўнг хазон кўрпалари тўшалган боғга кириб келасиз. Дарахтлар танасида кечагина ёққан ёмғир излари, гўё болалар тепаликдан чанғи учганидек, сирпаниб тупроққа равона бўлган томчилар «йўли»... Яна барглардан халос бўлиб, юзага келган «айрилиқ» хорғинлиги зоҳир эди. Дилшод бизни очиқ чеҳра билан кутиб олиб, уйига таклиф қилди. Дастурхонда майиз, ёнғоқ, шўрданак, ер ёнғоғи, олма, узум, анор, ўрик... худди «олтин куз» фаслидагидек.

— 10 сотих ерим бор, бўш вақтларда дарахтларни парваришлайман, тағини юмшатаман, экинларни ўтдан тозалаб, суғораман...

— Бу «ўтириш» шу заҳматлар самараси, — дейди Д. Эрназаров.

— Жавонлардаги китоблар «хўжакўрсин»гами?

— Йўқ, — майин жилмаяди Дилшод, — ўқийман, баъзисини ҳали очиб ҳам кўрмаганман, аммо, навбати билан мутолаа қиляпман. Кўпинча шеърий рисолаларни «титкилаб» тураман.

— Қўшиқ басталайсизми?

— Албатта, — деб Дилшод бизни бошқа хонага бошлади, у жойда мусиқага оид китоблар, ноталар, рубоб, тор, доира, ғижжак, най кабилар, рангли мусиқа таратувчи чироқлар, унолгич (микрофон) ўрнатилган тутқич.. Бир сўз билан айтганда «ашула мактаби» эди.

— Ўзим Охунжон Ҳакимовнинг «Бол сўзлигим», «Шириним», «Тилла узук» шеърларига куй басталаб, «Истеъдод-93» кўрик-танловида қатнашгандим. Ҳозир ҳам Чирчиқ маданият уйидаги фаолиятим давомида «ижод»ни тўхтатганим йўқ. Маданият уйи раҳбари Умида Асқархўжаева ҳамда касбдошлар кўмагида «Омад» гуруҳини туздим. Гуруҳга ёш йигит-қизларни жалб қилиб, мусиқа, хонандалик сир-асрорларидан дарс беряпман. Болалар жуда ўрганиб қолишган, ҳатто уйимга келиб, шу хонада ҳам машғулот ўтказаверамиз. Айни пайтда 4-5 та қўшиқ тайёрлаяпман, худо хоҳласа, мухлисларга тақдим этиш ниятим бор.

Бу тиришқоқ, меҳнаткаш, ҳамма нарсага улгурувчи йигитга ва унинг «талабалари»га омад тилайдик.

Ёрбек ТЎЛҚИН.

АЛ-ҚАСОСУ МИНАЛ-ҲАҚ

Тўқилмаган ҳикоя

Ўша пайтларда кўпгина маҳаллаларда бурчак-бурчакларда қолиб кетган бўш майдонлар бўларди. Хўжа кўчасидаги шундай майдончага олти-етти йил аввал бир киши келиб, мўъжазгина уй ва хужрани баҳоли қудрат тиклаб, яшай бошлади. Кўча томонидаги девор пастаккина бўлиб, эшик ўрни бўш қолдирилганди. Қандай касб-ҳунари борлигини кўпчилик билмасди. Кўп вақт одамлардан тортиниб юрди. Эрталаб барвақт кетарди, пешиндан кейин бир қўлига халта кўтарганча қайтиб келарди.

Кейин билишса, у асли хўжандлик бўлиб, бир сабаб билан тарки дунё қилиб уйдан чиқиб кетган экан. Маҳалладаги кексалар уни мулла Худойберди дейишарди. Ўша йили баҳор серёғин келди. Чакка ўтмаган уй қолмади ҳисоби. Мулла Худойберди икки-уч кун бўлдики, масжидда кўринмай қолди.

— Тинчликмикин, сўфи ака, бир хабар олингчи, бу мусофирдан, — деди имом Саъдулла хожи. — Билиб бўлмайди, иссиқ жон деганларидай...

Пешин намозидан сўнг сўфи Худойбердиникига секин мўралаган бўлди. Қайси кўз билан кўрсинки, уйнинг чакка ўтмаган жойи қолмаган. Уй эгаси тахмондаги сандиқнинг устида кўрпа-тўшак қилиб, инқиллаб ётарди.

— Кираберинг, сўфи ака, тортинманг, — деди паст овозда уй эгаси.

— Ҳа, баҳай, мулла ака, — сўрашаркан деди сўфи. — Бай-бай, оёқ қўядиган жой қолмабдику. Ўзиям осмоннинг таги тешилдими дейман-а, мана эртага роса бир ҳафта бўлади, тинмай ёғаётганига.

Қўл бериб кўришаётганда сўфи мулланинг ҳийла иситмаси борлигини сезганди.

— Бу дейман, шамоллаб қолганга ўхшайсиз. Уйингиз ҳам захлаб кетибди. Ҳа, дарвоқе, бу иссиқ-совуғингиз нима бўляпти? Бу ётишда туз татиганингиз ҳам даргумон.

Худойберди ҳижолат бўлди шекилли, дабдурустдан сўз қотмади. Бир «уф» тортдида, шипга тикилганча ҳаёлга чўмди. Нима ҳам дерди. Бутунлай бегона бу одамларга қўшимча ташвиш орттириб нима қилади. Пешонада шу кўргиликлар бор экан, ожиз бандасининг қўлидан нима ҳам келарди.

— Шу ўзи иштаҳам ҳам йўқ. Кўнгил қурғур ҳеч нарсани кўтармаётир. Бугун икки кун бўлди, аҳволим шу, ўрнимдан турай десам, бошим айланиб кетяпти.

— Оббо, чатоқ бўлибдику, мулла. Шу десангиз биз ҳам ғафлатда қолибмизда. Бай-бай, чатоқ бўлибди, жуда чатоқ бўлибди. Энди гап шундай, бу ётишда касалингизга касал қўшилса қўшиладики, дардингизнинг ариши қийин. Мен ҳозир чиқиб, оқсоқолларга аҳволни тушинтирай, бир кор-ҳолини қилармиз. Сизни бу аҳволда қолдириб бўлмайди.

— Мен учун озор чекиб, ҳижолатга қўйманглар, сўфи ака, кунлар исиб кетса, ажабмас, дарддан фориғ бўлсам.

— Хижолати борми, қаердаги гапларни айтасиз, — сўфи шундай **1**

деди-ю шоша-пиша ўрнидан турди. Кўп ўтмай уч-тўрт киши бўлиб келишиб Худойбердини икки қўлтиғидан тираб, масжидга олиб чиқиб кетишди. Ҳовлининг четида чоғроқ ҳужра бўлгучи эди, ўша ерга жой қилишибди. Кимдир Носир нонвойникидан бир тоғорачада ловиллаб турган чўғ олиб чиқиб, танчага ташлади. Мулланинг оёғини унга тўғрилаб қўйишди. Икки кундан бери туз тотимай зах уйда ётган Худойбердининг кўзи илингандай бўлди.

Бу фалокат келаман деса қаторлашиб келади, деганлари рост экан. Шу ўртада ўша майдончадаги чор-ночор тикланган уй ивиб кетганидан босиб қолди. Воқеадан муллани огоҳ этмасликка келишдилар. Кечга яқин Худойберди кўзини очди, иссиқ баданига ўтиб, бироз жони ором олгандай эди. Лекин чамаси иситма тоза тинкани қуритган кўринади. Мадор йўқ, на қўлларида ва на оёқларида. Тепасида сўфи, Саъдулла хожи, Умар қори туришарди.

— Мулла, бироз бўлса ҳам ором олдингизми? — сўради имом. — Энди гап бундай, жигар, сизга тинчлик керак, иссиқ-совиғингиздан вақтида хабардор бўлиб туриш шарт. Бу ер масжид, тонг саҳардан то алламаҳалгача кишилар қадами узулмайди. Ўзингиз биласиз, сокинлик йўқ бу ерда. Шундай тўхтамга келдик: Умар қори ташқарисидаги меҳмонхонага жой қилдириб қўйди, сизни ўша ерга олиб чиқиб кетмоқчилар.

— Сизларни уринтириб қўйдимку, ахир, нима иш қилиб сизларга ўтказиб қўйганим бор-ки, менга бу қадар жонкуярлик қиласизлар. Бир келгинди одамга шунчалар эътибор... — Худойберди ўзини тутиб туролмади, пиқиллаб йиғлаб юборди. Қўйиб беришди, кўнглини бўшатиб олсин деб. У икки томонлама эзиларди. Бири шуки, ёлғизлиги, ночорлиги ич-ичидан хўрлигини келтирса, иккинчиси етти ёт бегона ҳисобланмиш бу мўминларга оғирлиги тушаётганди. Сўнг ўзига таскин бера бошлади, яхшиям бу раҳимдил кишилар бор экан, акс ҳолда ўша зах уйда кўзи юмилса нима бўларди, неча кун қолиб кетиши мумкин эди мурдаси. Худойимдан ўргилай, меҳрибонлигидан...

Мана, Худойбердини Умар қорининг меҳмонхонасига олиб келишганига ҳам бир ҳафта бўлди. Бугун у ўрнидан туриб, ҳовлига тушди. Атрофга синчиклаб назар ташлади. Илгари ҳаётдан бутунлай кўнглини узиб қўйган, шу сабабдан бўлса керак дунёнинг паст-баландликларига кўпинча бефарқ қарайдиган бу кишида ҳали ўзи тубига етиб, яхши англайолмаган бир ғалати ҳолат пайдо бўлганди. Инсон бир тишлам нонга эмас, балки, аввало меҳрга ташна эканлигини юрагига туйди. Умар қори, унинг уйидагилар ким бунга — ҳеч ким! Лекин, шу бир ҳафта мобайнида нималар қилишмади, табиб олиб келишди, дори-дармон қилишди, вақтида иссиқ овқат тайёрлашиб, кўнглим кўтармаяпти деса ҳам мажбур қилиб едиришди-ичиришди. Буларнинг эвазига мендан нима кутишяпти — ҳеч нарса! Дори-дармондан ҳам, ош-овқатдан ҳам кишига кўнгил илиқлиги даркор экан. Унга руҳ бағишлаётган мўъжиза куч шу эди. **2**

Йиллар мобайнида у шунга ташна эди, жуда ташна эди. Ҳаётга лоқайдлик, кишилардан ўзини олиб қочиш шу етишмовчилик оқибати бўлса ажаб эмас. У турмушдан узил-кесил қўл силтаб қўйганига анча бўлганди. Қизиқ, у ҳозир яшагиси келарди. Бу истак, бу ҳоҳиш менда ўлган, деб ҳисобларди-ку. Йўқ, вужудининг аллақаерида унинг куртаги қолган экан. Шу куртакнинг бош кўтаришига ўшанга яраша муҳит даркор экан. Инсон тафти, инсон меҳри эди ўша даркор нарса. Дунёда шундай одамлар бор экан, мен гумроҳ кишилардан кўнглим совиб, ўзимни олиб қочиб юрибман, шунча йиллар мобайнида, шундай мўминларинг борлиги учун ҳамду санолар бўлсин сенга, эй Худойим!

Ичкари ҳовлидан оёқ товуши эшитилди-ю Худойбердининг хаёллари бўлинди. Эшикдан Умар қори чиқиб келди. У муллани кўриб, кўнгли ёришиб кетди.

— Қалай, биродари азиз, руҳиятингиз яхшими? Барчамизни қўрқитиб юбордингиз-ку. Худога шукр, ўзи берган дардни ўзи олгани рост бўлсин. Ҳозир аччиққина мастава олиб чиқишади. Дард чекинса иштаҳа очилади, деган гап бор, тортинмай кўнглингиз истаган таомни буюраберинг.

Тавба, мен кимман ўзи, қандай қилиб бу ердагиларга буюраман, деб ўйларди Худойберди. Умар қори ва унинг хонадонидагилар қанча эътибор берсалар у шунчалар ўзини ноқулай сезарди.

— Ҳеч тортинманг, биродари азиз, уйимдаман деб ҳис қилинг ўзингизни. Хижолат ҳам бўлманг, кунлар сал исисин, уйингизни кўпчилик бўлиб тиклаб беришмоқчи. Худо хоҳласа, кўрмагандек бўлиб кетасиз, мана мени айтди дерсиз ўшанда.

Умар қори кўнгилни кўтарадиган сўзларни айтиб, яхши тилаклар билдириб чиқиб кетди. Қори яхши биларди, бу мусофир тузалгач, унинг меҳмонхонасида қолмаслигини, лекин қаерга боради, бошпананинг аҳволи ҳалигидек. Шу боис бу юмушлар тадорикини кўра бошлади. Маҳалладаги усталар ҳам савоб учун енг шимаришларини айтишди. Кунда бўлмаса ҳам кунора масжидда шу ҳақда гап бўларди. Қори керакли ёғочларни олиб беришни бўйнига олди, ломбозчилар пахса деворни тиклашни, усталар эса қолган ишларни ўзаро тақсимлаб олишганди...

Ёзга қолмай Худойберди йиғлай-йиғлай дуо қилиб янгитдан қад кўтарган уйига кўчиб ўтди. Қаранг, рўзғор буюмлари кўпайиб қолибди. Ана у кўрпа, мана бу кўрпачалар уники эмасди. Кимлардир яна алланарсаларни олиб чиқиб, қўшиб қўйибди.

Эндиликда Худойберди аввалги индамас одам эмасди, у ҳамма билан ҳатто ёш болалар билан ҳам очилиб-сочилиб гаплашарди. Яшаса бўларкан-ку, дунёнинг жозибали томонлари ҳам бор экан-ку. Куч-қувватга тўлиб бораётганди. Бомдод намозидан сўнг тўғри бозорга боради. **3**

Дуч келса ҳаммоллик қилади, баъзан эса мардикорлик, ўзини эплаб олди. Кексалар қўярда қўймай ўзига яраша бир бевани топиб, бошини иккита қилиб қўйишди. Энди унинг ҳеч кимдан кам ери йўқ. Бошпана бор, оила бор, тағин нима керак, бу дунёда киши учун...

Келгуси йили баҳор қуруқ келди. Юрт кўпдан бери бу каби қурғоқчиликни кўрмаганди. Турмуш кечириш, рўзғор тебратиш жуда мушкуллашиб қолганди. Кўп ўтмай, қаҳатчилик бошланди. Кўча-кўйда тиланчилар кўпайиб кетганди. Бунинг устига ўша Волга бўйидан тортиб, то атроф-теваракдан ҳам оч-ялонғочлар гала-гала бўлиб кела бошлади. Тошкент — нон шаҳри, бир амаллаб ўша ерга етиб олган киши ўлмай қолади, деган илинж уларни шу ерга ундарди. Ёзнинг ўртасига борганда кўча-куйда очликдан силласи қуриб, чўзилиб ётганлар кўзга ташлана бошлади. Ночорликдан кунжара ёки ўт-ўланларнинг илдизини еб, касалликка чалинаётганлар бор эди. Баъзан кўчаларда, бозор-ўчарларда ўзини ташлаб юбораётганди кишилар. Чойхона ва ошхоналарда бемалол тамадди қилишнинг иложи бўлмай қолди. Юпун кийинган, юзларига бу яқин ўртада сув тегмаган, сочлари ўсиб, тўзғиб кетган кексаю ёшларнинг чўзилган қўллари, илтижоли кўзлари бирор емишни оғизга олиб чайнашга, чайнаганни эса ютишга имкон бермасди. Юриб кетатуриб, йиқилиб, жон таслим қилаётганлар учрай бошлади.

Умар қори бундай нохуш аҳволни ҳар кўрганда ўзини йўқотиб қўйиш даражасида таъсирланарди. Уйида нонушта қилаётганда, тушликда, кечки дастурхон атрофида ўтирганда бугун кўчада кўрган ўша ҳодисалар кўз ўнгидан сира нари кетмасди. Унинг егани ичига тушмай қолди, тинчи бузилди, уйқуси қочди. Нимадир қилиш керак, одамларни очарчилик деб аталмиш ажал чангалидан қутқариш керак.

Бомдод номозидан сўнг Саъдулла ҳожига маслаҳат солди.

— Нима дейсиз, тақсир, шу эртадан бошлаб маҳалла гузарида, жилла қурса, атала тайёрлатиб оч-наҳорларга тарқатсак. Одамлар увол бўлди...

— Ҳимматингизга офарин, қори, бундан ортиқ савоб бўлмас бу дунёда. Бирингизга минг берсин, деб дуо қилгаймиз. Иншооллоҳ, бошқа имкони бор мўминлар ҳам шу йўлни тутсалар. Асл мусулмончиликнинг удуми ўзи шу.

Биринчи куни 10 кило ундан тайёрланган атала шу атроф-яқиндагиларга тарқатилди. Намозга келганларга тайинлашди, бева-бечоралар тортинмай келаверишсин, деб. Жамоага Умар қорининг саховати ҳақида Саъдулла ҳожи сўзлаб берди. Барча йиғилганлар қўл очиб, кўз ёши-ла қори ҳаққига дуо қилдилар. Шундай бандалари бор бўлганлиги учун яратганга ҳамду санолар айтишди.

Исмоил СУЛАЙМОНОВ.

(Давоми бор). **4**

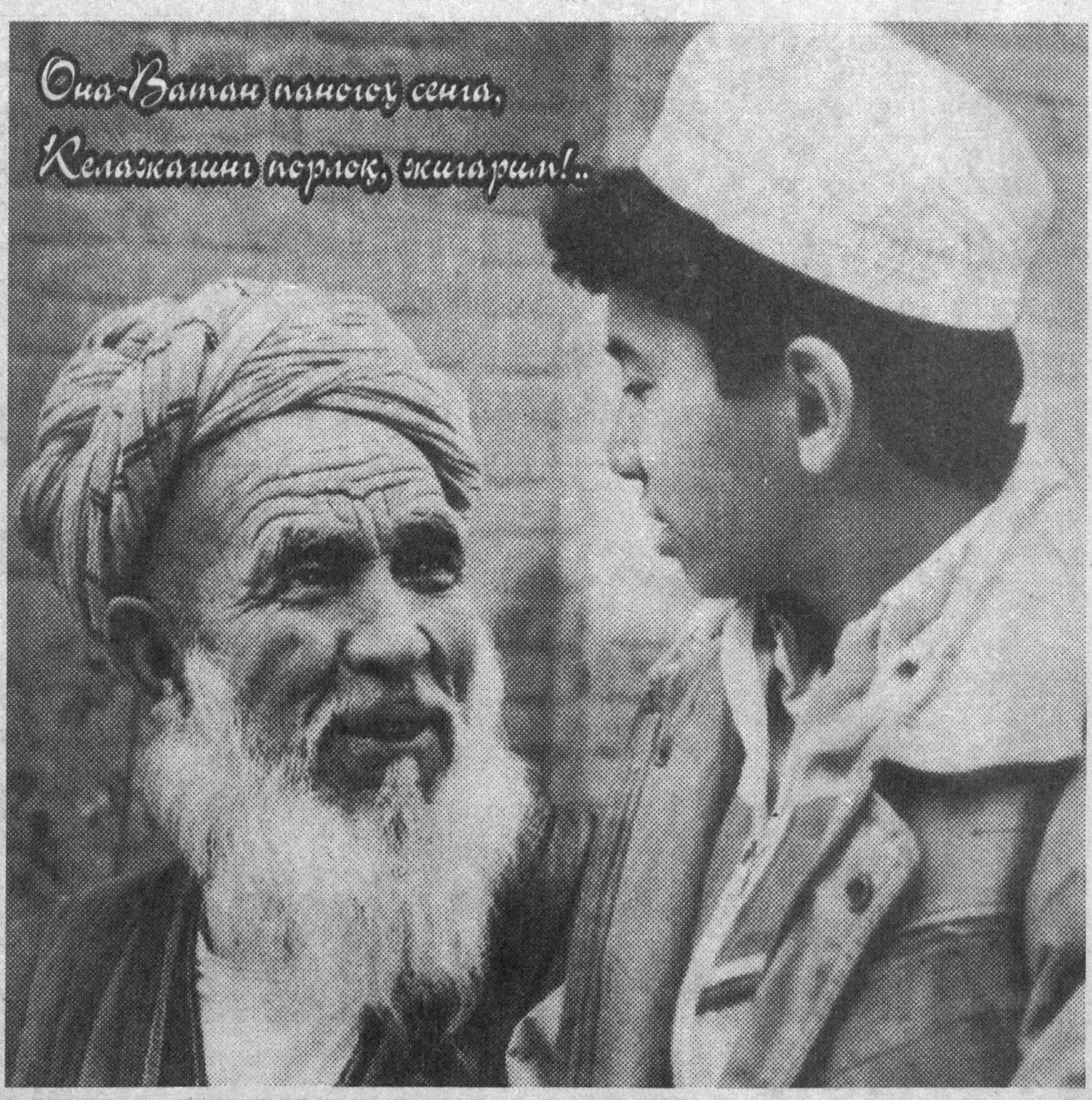

«АЛ-ҲАДИС»ДАН:

- «Пархезкор одам учун бойликдан кўра саломатлик яхшироқдир».
- «Мусулмонларнинг ҳаммаси бир-бирларига биродардирлар, уларнинг бири иккинчисидан ортиқ эмас, балки, ортиқ-камлик тақвога қараб белгиланади».
- «Мўмин киши бировнинг ҳақига хиёнат қилмайди».
- «Меҳмондўст бўлмаган одамдан яхшилик кутилмайди».
- «Ҳаётда кўп янглишган ва кўп тажриба орттирган кишиларгина ювош ва ҳалим бўлиб қолурлар».

ТАФАККУРДА УНСИН ЧЕЧАКЛАР

Бугуннинг гапи

Яқинда Республика матбуотни демократиялаш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси ҳамраиси, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг бош муҳаррири Аҳмаджон Мелибоев, Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази бўлим мудири Турсуной Содиқова ҳамда «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази Тошкент вилоят бўлими вакиллари, зиёлилар иштирокида Тошкент қишлоқ хўжалик дорилфунунида «Инсон манфаатлари ва маънавият» мавзусида йиғилиш бўлиб ўтди. Биз йиғилишда кўрилган масалалар, нотиқлар маърузаси борасида сўзлашдан чекиниб, маънавиятимизнинг бугунги қирралари хусусида тўхталишни лозим топдик.

Маънавият — бу кўзга кўринмас, мавҳум, лекин, руҳий зоҳирий бир туйғудир. Инсон томонидан қилинажак ёқимли, ижобий ҳаракатларнинг барчаси маънавият. Уйқудан уйғониш, овқатланиш, меҳмон кутиш, кузатиш, китоб ўқиш, кино кўриш, фикрлаш, кимгадир кўмаклашиш... ҳамма-ҳаммаси маънавиятда мужассамдир.

Маънавият, маънавият, деб жар солганимиз ҳолда, у дабдурустдан ҳаётий хосилага айланмайди. Нега? Чунки, 150 йиллик Россия шовинизми остида яшашга маҳкум этилган халқ ўзгача кайфиятга, буйруқ, кўрсатма берилсагина ҳаракатланишга ўрганган эди. Бугунга келиб давлатимиз мустақил бўлиб қолмай, балки, руҳимиз ҳам мафкуравий «исканжадан» қутилди. Лекин, баъзи бировлар ижтимоий, сиёсий, мафкуравий ҳаётимиздаги янгиликларни дафъатан қабул қила олмаяптилар. Ҳатто, тушуниб етишга ҳаракат қилмаётганлар ҳам бор. Бундайларнинг «эски қўрани қўмсаганликлари» янада ёмон иллат. Бу ожизлик, ўз руҳий имкониятларига баҳо беролмаслик ҳолатидир. Энди ўз миллий қадриятларимиз, тилимиз, миллий ғуруримиз, қаҳрамонларимиз, тарихимиз билан бевосита шуғулланадиган, унинг чин моҳиятини очадиган давр келди.

Кейин, маънавият бурчаклари очиш, ойига бир-икки эшиттириш, рўзномада чиқиш қилиш билан мақсадга эришиб бўлмайди. Чунки, маънавият ҳар бир кишининг дилида шаклланиши, ҳар бир киши ўзига-ўзи савол бериши, ўзини ислоҳ қилиши, яшашдан муддао, келгуси ҳаётдан мақсадни тафаккурда англаб етиши керак. Тафаккурда унган чечакларгина бизнинг ютуғимиздир.

Шунингдек, анжуманда йиғилиш қатнашчиларининг жойларга боргандан сўнг нималарни тарғибот қилажаклари айтилди. Бундан ташқари, «Маънавият бурчаклари» ёки мактаблардаги синфхоналар, заллар безаги қатъий режа асосида мунтазам янги мазмун билан бойитиб борилиши, янги ва янги кўргазмалар билан алмаштириб турилиши таъкидланди. Ахир, замон тезкорликни талаб қиляпти. Биз Навоий, Бобур боболаримизнинг расмини чизиб, тагига тўрт қатор шеъридан намуна ёзиб, вазифамизни уддаладик деб қараб турсак, бўлмайди. Маънавиятчилар шундай тадбиркор бўлсинки, вилоятимиз, республикамиз, жаҳондаги ҳар бир янгилик мактабларда, жойларда ўзининг кенг аксини топсин. Республикамизда чиқадиган рўзнома, ойномаларда босилган «ўткир» мақолалар муҳокама этилсин, токи ёшларимиз мушоҳада қилишга, фикр юритишга, баҳслашувга ўргансинлар. Хуллас, қийинчиликдан, муаммолардан чўчимай, дадил қадам ташлаш лозимлиги айтилди. Зотан, моддий камчиликни тузатиш мумкин. аммо, маънавий ожизликни даволаш анча мушкул бўлади.

Тўлқин ИБРОҲИМОВ.

Спорт

Янги йилнинг дастлабки мусобақалари

КУЧЛИЛАР ЯНА ЎЗИНИ КЎРСАТДИ

● РЕСПУБЛИКАМИЗ енгил атлетикачилари ўртасида Сергей Кот, Олег Веретельников, Юрий Аристов, Анвар Кўчмуродов, Людмила Дмитриадиларнинг номи мухлисларга яхши таниш. Ўзбекистон чемпионлари ва рекордчилари бўлган бу номдор енгил атлетикачилар республика спорт маҳорати олий мактаби очиқ биринчилигида яна ўзларини кўрсатишди. Людмила Дмитриади 60 метрга югуришда, Юрий Аристов эса шу масофага тўсиқлар оша югуришда, Сергей Кот ядро улоқтиришда биринчи ўринни эгаллашди.

ҒОЛИБЛАР БИРИНЧИ ТАБАҚАДА ЎЙНАЙДИ

● ШВЕЙЦАРЧА усулда шохмот бўйича Тошкент шаҳар биринчилиги ниҳоясига етди. Унда 60 га яқин шохмотчи дона сурди. Сўнгги якунловчи турда Д.Шокиров — Е. Шварцман баҳси ғолибни аниқлаб берар эди. Д. Шокировга дуранг кифоя қиларди. Мағлуб бўлган тақдирда бирйўла тўрт спортчи 7 тадан очко тўпларди. Е. Шварцман устунлик қилса-да, ҳимояда пухта иш кўрган Д. Шокиров ниятига етди. Баҳс дуранг натижа билан тугади. 7,5 очко тўплаган Д. Шокиров биринчи ўринни олди. Б. Лебедев, А. Исаевлар 7 тадан, Е. Шварцман, А. Семенов ҳамда Ж. Мажидовлар 6,5 тадан очко тўплашди. Бу шохмотчиларнинг ҳаммаси республика биринчилигининг биринчи табақасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритишди.

КУМУШ ВА БРОНЗА

● ЯПОНИЯНИНГ Кавасаки шаҳрида акробатика бўйича Осиё чемпионати бўлиб ўтди. Л. Саргина, Л. Шенакаева ҳамда О. Турғунова учлиги кўпкурашда иккинчи ўринни эгаллаб, кумуш медал билан тақдирланди. Д. Шойипов билан А. Шимолина жуфтлиги эса бронза совриндори бўлди.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ ЯНА ЎРНАК

● МҲСК спорт залида кикбоксинг бўйича республика Қуролли Кучлари очиқ биринчилигида юздан зиёд спортчи даврага чиқди. Беллашувлар икки тур — фулконтакт ва фристайл усулларида ўтказилди. Профессионал кикбоксингчилар ўртасида жаҳон чемпиони Олмос Юсупов 75 килограммгача вазнлилар бахсида ғолиб чиқибгина қолмай, балки маҳорат ва тажриба жиҳатдан ажралиб турди ҳамда мухлислар олқишига сазовор бўлди. Ф. Муслимов (42 килограмм), Т. Муҳаммаджонов — (51 килограмм), И. Саидаҳмедов (65 килограмм), Ш. Ўроқов (70 килограмм), Н. Носиров (85 килограммдан юқори)лар ўз вазнларида ғолиб келиб, кучли эканликларини исботлашди.

БУНАҚАСИ ҲАЛИ БЎЛМАГАН

● ЯҚИНДА «Аср шартномаси»га имзо чекишга тараддуд кўрилмоқда. Испаниянинг «Барселона» жамоаси сафида ўйнаётган бразилиялик Рональдо дунёда энг нархи баланд футболчи бўлиб қолиши мумкин. У «Барселона» билан 77 миллион АҚШ доллари миқдоридаги шартномани имзоламоқчи. Футболчи ҳар йили 3,5 миллион доллардан маош олиб туради. Шартномага асосан Рональдо «Барселона» таркибида 2006 йилгача ўйнаб бериши шарт.

БЎРИБОЙ АБДУРАҲМОНОВ

БЕШАФҚАТ ўлим Тошкент вилояти Оҳангарон тумани ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция майори Бўрибой Ашурович Абдураҳмоновни хизмат чоғида орамиздан олиб кетди.

Б. Абдураҳмонов 1981 йилда ҳарбий хизматни ўтаб қайтгач, ўз ҳаётини халқ осойишталиги, посбонлигига бағишлади. Аввалига оддий милиционер бўлиб ишлади, сўнг бирнеча йил жиноят қидирув соҳасида тобланди, ўз касбининг сир-асрорларини пухта ўзлаштириб олди.

Бўрибой Абдураҳмонов Тошкент вилояти ички ишлар Бошқармасининг жиноят қидирув бошқармасида жиноятчиликка қарши кураш услубларини чуқур ўрганди, тажриба орттирди. Кейинги йилларда у Оҳангарон тумани ички ишлар бўлимига раҳбарлик қилди.

Халқ осойишталигини таъминлашдек муҳим ишга шахсий таркибни сафарбар этишда Бўрибой Абдураҳмонов шахсан намуна бўла олди.

Ҳамкасбимиз Бўрибой Абдураҳмонов ўзининг қисқа, лекин ёрқин ва мазмунли умрини халқ осойишталигини сақлашга бағишлади. У эндигина 37 баҳорни қаршилаган, куч-қувватга тўлган эди. Бўрибой Абдураҳмоновнинг ёрқин хотираси унинг ҳамкасблари, дўстлари ва яқинлари қалбида ҳамиша сақланиб қолади.

Марҳумнинг оила аъзоларига, қариндош-уруғларига чуқур ҳамдардлигимизни изҳор этамиз.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИ РАҲБАРИЯТИ ВА ШАХСИЙ ТАРКИБИ.

ОБ-ҲАВО

КУНЛАР ИСИШИ КУТИЛМОҚДА

Ўзбекистон гидрометерология марказидан хабар қилишларича яқин кунларда Тошкент вилоятида айтарлик ёғингарчилик кутилмайди. Фақат, айрим тоғли жойларда бироз қор ва ёмғир ёғиши мумкин. Кечалари баъзи жойларга туман тушади. Аста секин ҳаво ҳарорати кўтарилиб боради. Кечалари 1—6 даража совуқдан 2 даража иссиққа, кундуз кунлари эса 1—6 даража иссиқдан 11 даражагача кўтарилиши кутилмоқда.

«Тошкент вилоятюктранс» давлат акционерлик корхоналари концерни жамоаси концерн бош муҳандиси **Жавлон Собирович МУҲАМЕДОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Юнусобод туманидаги «ШАФИДИН» хусусий фирмаси **ТУГАТИЛАДИ**

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида 35-46-04 рақамли телефон бўйича қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир ўринбосари Раҳимберди УМАРОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

● Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-06. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Адади 15.733 нусҳа.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 17.00. 1 2 3 4 5 6